

IZSLUDINĀTA PIETEIKŠANĀS

XIV Starptautiskajiem latviešu jauno mūziķu meistarkursiem digitālajā vidē "Mūzikas interpretācija mūsdienās" 2021. gadā no 14. – 23. jūlijam

Pieteikties aicinām līdz 30. maijam!

Dalībai kursos aicināti pieteikties Latvijas un ārvalstu mūzikas mācību iestāžu vidējā un augstākā apguves posma audzēkņi un studenti, jaunie komponisti, atskaņotājmākslinieki un jaunie mūzikas skolotāji.

Šogad vēlamies robežas šķērsot virtuāli, savienojot ilggadīgo mācībspēku profesionalitāti un zināšanas, dodot iespējas plašai Latvijas jauniešu saziņai ar mūzikas nozares profesionāļiem. Meistarkursos ar savu pieredzi dalīsies lektori un mācībspēki no Latvijas – Agnese Egliņa, Guntars Freibergs, Antra Jankava, Dita Krenberga, Ēriks Kiršfelds, Guntis Kuzma, Andrejs Osokins, Inga Šļubovska-Kancēviča, Paula Šūmane, Reinis Zariņš; no ASV – Pauls Berkolds, Ilona Kudiņa; no Austrālijas – Jānis Laurs; no Grieķijas – Dimitris Maronidis, Gundega Šmite un no Vācijas – Andra Dārziņa. Galvenās lekcijas pasniegs muzikologs Boriss Avramecs un pianiste Diāna Zandberga.

Meistarkursu pirmsākumi meklējami trīs Starptautiskajās

latviešu jauno mūziķu nometnēs Kanādā. Kopš 1994. gada Latvijā ir organizētas 13 šādas nometnes, kas laika gaitā ar savu augsto profesionālo līmeni ieguvušas meistarkursu statusu. XIV Starptautiskos latviešu jauno mūziķu meistarkursos plānots rīkot 50-70 meistarklases, lekcijas/meistarklases komponistiem un mūzikas pedagogiem, kā arī atklāšanas un noslēguma koncertus tiešsaistē. Liela uzmanība tiks pievērsta dažādu mūzikas stilu skaņdarbu interpretācijai. *Online* meistarklases flautas, klarnetes, klavieres, sitamo instrumentu, vijoles, alta, čella un vokālajās speciālitātēs dos iespēju jauniem mūziķiem attīstīt un pilnveidot dažādu stilu mūzikas interpretācijas iemaņas un prasmes. *Online* koncertos (atklāšanas un noslēguma) būs iespēja dzirdēt Pēteru Vaska, Imanta Zemžaņa un citu jubilāru opusus. Meistarkursu vadītāju un viesu tiešsaistes noslēguma koncertā "Romantiskās un laikmetīgās mūzikas interpretācija mūsdienās" profesora Venta Zilberta vadībā piedalīsies 16 atskaņotājmākslinieki.

Kompozīcijas seminārus vadīs pazīstami Latvijas un ārvalstu kompozīcijas meistari Gundega Šmite un Dimitris Maronidis.

Gundegas Šmites vadībā jaunie komponisti tiks rosināti veidot skaņdarbus solo balsij kas ietver grafisko notāciju, rakstiskās norādes izpildītājiem, mūsdienu vokālās mūzikas tehnikas, teātra elementus, u.c., kas paredz izpildītājas, mecosoprānes Helēnas Sorokinas aktīvu iesaistīšanos jaundarba tapšanā un ierakstīšanā, interpretācijai kļūstot par vienu no skaņdarba stūrakmeņiem. Kompozīcijas meistarkursu dalībniekiem būs iespēja apgūt elektroakustiskās mūzikas pamatus Dimitra Maronida vadībā.

Lekcijās/meistarklasēs ar Ilonu Kudiņu flautas ansambļa dalībnieki pilnveidos zināšanas par jaunākajiem uzskatiem un virzieniem džeza mūzikas interpretācijas sfērā; tiks iestudēti un ierakstīti divi isi džeza mūzikas skaņdarbi Zoom platformā. Lekcijas/meistarklasēs ar Paulu Berkoldu un Antru Jankavu dalībnieki pilnveidos zināšanas par jaunākajiem uzskatiem un virzieniem vokālās mūzikas pedagogijas, kā arī interpretācijas sfērā – no baroka līdz laikmetīgās akadēmiskās mūzikas stilēm.

Meistarkursu vadītājs – Ventis Zilberts (Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija), mākslinieciskā vadītāja – Dace Aperāne (ASV), savukārt kursu nozaru

vadītāji atskaņotājmākslā – Agnese Egliņa (Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija) un Ventis Zilberts (Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija), kompozīcijā un mūzikas teorijā – Gundega Šmite (Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija), mūzikas pedagogijā – Dace Aperāne.

Meistarkursu programmu un lektoru sarakstu, pieteikšanās un dalības maksas apmaksas kārtību, kā arī citu papildus informācija: meistarkursu mājaslapā –

www.baltaisfligelis.lv/muzika/meistarkursi.

Projektu atbalsta Valsts Kultūrkapitāla fonds un Siguldas novada pašvaldība, Amerikas latviešu apvienības Kultūras fonds no Aleksandra Okolo-Kulaka piemiņas fonda, Latviešu Fonds, Pasaules Brīvo latviešu apvienības Kultūras fonds, Latviskā Mantojuma fonds Bostonā, Latviešu kultūras biedrības TILTS "Mūzikas nometnes fonds" un citas latviešu organizācijas un labvēļi ASV.

ĢIRTS SALMGRIEZIS,
īpaši *Brīvajai Latvijai* no Roterdamas

"Eirovīzijas" neatmināmā mīkla – jau 65 gadus

Kad izjūno cauri Beļģijas karalistei īpaši nelabvēlīgos laika apstākļos un nopietnos preses brīdinājumus izlasi tikai dienas izskaņā pie naktslampiņas... Kad kaimiņu karalistē nevar pagatavot kokteili bez īpašas piedevas un saņem vienā no Roterdamas ainavu terasēm (pilsētas skaisto panorāmu gan varēja vērot tikai caur puķu kastēm) pieklājīgu atteikumu – baziliks izbeidzies! "Eirovīzijas" dēļ! Tā noteikti ir arī zīme – notikusi pamošanās maija ikgadējā trakumā.

Redzu – mūzikas eņģeļi satikusies ar mūzikas monstriem, nošu pārvaldnieki diriģē parādes, atkal atlido, atkal aizlido. Un visam pa vidu – krievu "superstārs" Filips – īsts un reāls princis no Luija Vītona modes fabrikas. Bez viņa nav iedomājams šis dziesmu karnevāls. No gaumes līdz bezgaumībai, no pieticības līdz pārbagātībai. No karieses, kas pārvēršas ķirbī. Tomēr patlaban "Eirovīzijas" dziesmu konkurss ir nepieciešams vairāk nekā iepriekšējos gadus. Pandēmijas un dažādo ierobežojumu dēļ sāk mazliet pietrūkt izklaides un dažādu kultūru atsvaidzinošas emocijas, gribas prātu izvēdināt ar ko nesarežģītu, viegli gaisīgi uztveramu un tajā pašā brīdī ātri aizmirstamu pirms došanās naktsmierā. Vēl joprojām Eiropa ir nogurdināta dažādu ierobežojumu dēļ. Pamazām mostas,

atslābst. Dzīve jau kārtējo reizi mēģina nostāties uz agrāko laiku ceļiem un neceļiem.

Jā, man patīk "Eirovīzijas" pārsātinātais, dažādu veidu kaloriju sabiezinātais kokteilis, kur saplūst kopā visādi strāvājumi, elementi, sastāvdaļas. Dažkārt šķiet – neviens it kā neskatās, taču beigu beigās gandrīz visi ir ko dzirdējuši vai visu redzējuši. Daudziem ir īpašie, viedie viedokļi par to, kas tad vienā maija sestdienas nogalē ir noticis Eiropā. Tā jau 65 gadus pēc kārtas. Citādāk jau nesanāktu 200 miljonu liela auditorija. To vienā nedēļas nogales izskaņā neizdosot sapulcināt Maddonnai un visām citām spožajām Gagām. Lieliska skatuves platforma mūziķiem, kuriem ir skaidri mērķi, idejas, ko vēlas sasniegt savās radošajās karjerās. Papildus trampļins pie jauniem pielūdzējiem, neaizsniegtiem mūzikas tirgus apvāršņiem. Ja ir stratēģija, ja spēja izmantot pavērtās iespējas.

Allaž konkursu ir labāk vērot klātienē. Var vienkārši nebeigt priecāties par jauniem šova risinājumiem, un, starp citu, "Eirovīzijas" tehnoloģiju pārmaiņu laiki sākās konkursa norises laikā Rīgā – 2003.gadā.

Par pasākumu ir ļoti grūti diskutēt, runāt ar augsti retināto matēriju cilvēkiem, kuri abonē, piemēram, žurnālu "Rīgas Laiks." Izdevumu saņem pastkastītē, to

Raksta autors labajā pusē kopā ar Eirovīzijas dziesmu konkursa uzvarētājiem – *Māneskin*

pat neizšķirta un noliek grāmatu plauktā, lai piešķirtu sev intelektuāļa nozīmīti un ierakstītos izcilo domātāju aprindās. Zinu, arī šie eksperti "pa kluso" pielip pie ekrāniem nu gluži tāpat kā savulaik mans vectēvs citu mērķu vadīts slepeni klausījās "Amerikas Balsi" no Vašingtonas.

Kas veido visu šo maija trakuma kokteili? Starp slāģeriem un popmūziku un spēcīgām, dimdošām balsīm pat no operas namiem. Starp augstāko modi līdz neizprotamiem stilēm. Dažkārt geopolitisko interešu vārdā dziesmas kļūst par iegānu, lai nosūtītu simpātiju vai antipātiju signālus kaimiņiem.

Mazas izrādes un lieli šovi. Nepārtrauktas intrigas un kaislības. Muzikāli sportiskā olimpiāde. Liela neziņa, mīkla, kas maija

sestdienas vakarā pavilks Eiropu uz viena viņa. Reizēm – balāde, dažkārt – monstri, citreiz – arī ļoti skanīga dziesma, nošarmē, ak, šausmas – dāma bārdā. Pasākuma fons ir vienmēr labs iemesls, lai uzaicinātu draugus, kaimiņus – uz dārza svētku svinībām un vērotu raibo Eiropu visā tās daudzveidībā.

Vienmēr tālrādes pulsts pārziņis un ziņotājs radio raidījumā "Krustpunktā" noteikti zina visu labāk – kādās drānās tērties uz skatuves, ko sūtīt uz ikgadējo dziesmu parādi. Noteikti negribētu būt šo mūziķu vietā. Komentāru jūklis var nozaudēt savus tālākos radošos pavedienus. Tajā pašā laikā reizēm apbrīnoju nošu meistarus. Par spēju radīt jaunas un jaunas melodijas. Cik vēl ir iespējamas mūzikālās ver-

sijas? Nav rakstniecība no alfabēta 33 burtiem, bet ir mūzika no septiņām notīm. Jā, jā, liekas – kaut kur agrāk dzirdēts, klausīts. Tāpēc jau labāk mūzika ir sakomponēta pirms vairākiem gadsimtiem. Klasiskā mūzika – nemainīga un laikmetu brāzmu neskarta, neietekmēta.

"Eirovīzijā" nav vienmēr jāmeklē mākslas atklājumus. Tas ir tikai viens jautrs, *feins* vakars pie televizora ekrāna. Lielas valstis pēc konkursa nekacina savus māksliniekus par paveikto vai nepaveikto. Tā ir arī laimes spēle, liela, liela loterija. Ņem to visu vieglāk! Tā dzied no Tērvetes novada nākušais dziesminieks Lauris Reiniks (juniors), kuram neizdevās iekarot pašas augstākās konkursa virsotnes. Tāpēc jau patiesiem māksliniekiem radošums neizsīkst. Vēl ir laiks... Vēl izcilības top un gaida savus uzņēmājus, apbrīnas mirkļus...

Šis reizes lielajā "Eirovīzijas" finālā manas īpašās simpātijas pieredzēja Italijai. Manu favorītu sarakstā bija arī Francija, Lietuva, Islande un Kipra. Savus 12 punktus atdevu – par vienkārši jauku pavadītu vakaru. Roterdamas arēna kārtējo reizi apliecināja, ka jau nav īsti tādā "Eirovīzijas" formāts. Šoreiz virsotnes sasniedza mākslinieki, kuriem bija savi īpašie vēstījumi, dziedājumi, talanti. Tas vienmēr stāv pāri visam – arī jauno tehnoloģiju speciefektiem.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

***
**Uzņēmēji ziedo topošajai
 Latvijas Okupācijas muzeja
 ekspozīcijai**

LATVIJAS
 OKUPĀCIJAS
 MUZEJS

Latvijas Okupācijas muzeja jaunās pastāvīgās ekspozīcijas tapšanu atbalstījuši desmit Latvijā strādājoši uzņēmumi, kas ekspozīcijas izveidei dāvinājuši nepieciešamos materiālus, kā arī daļu no sniegto pakalpojumu izmaksām apņēmušies segt no savu uzņēmumu līdzekļiem. Kopējā atbalsta summa ir vairāk nekā 60 000 EUR.

Jaunās Latvijas Okupācijas muzeja ekspozīcijas mākslinieciskās koncepcijas autori un īstenotāji ir dizaina birojs H2E. Sadarbībā ar Latvijas Okupācijas muzeju, H2E pusotra gada laikā ir izstrādājis jaunās ekspozīcijas dizainu. Līdzekļus šīs ekspozīcijas izveidei un telpu iekārtošanai muzejs vācis jau vairāk nekā desmit gadus. Pirmais mērķa ziedojums tikai saņemts 2004. gada maijā, bet šobrīd ziedotāju skaits sasniedzis jau 1600. Pateicoties dizaina biroja H2E iniciatīvai pēdējā gada laikā atbalstītāju lokam pievienojušies arī Latvijā strādājoši uzņēmumi: interjera salons *Krassky*, interaktīvo tehnoloģiju un audio vizuālo risinājumu uzņēmums *REVERIE Trading Group*, stikla apstrādes uzņēmums *GroGlass* u. c. Ekspozīcijas izbūve pārbūvētajā un paplašinātajā muzeja ēkā Latviešu strēlnieku laukumā 1 sāksies šovasar, pēc tam, kad ēka būs nodota ekspluatācijā. Ēkas renovāciju un paplašināšanu financē Latvijas valdība.

***
**Jauna virtuālā izstāde
 "BATUN. Par Baltijas tautu
 brīvību un neatkarību"**

Latvijas Nacionālais arhīvs piedāvā jaunu virtuālo izstādi "BATUN. Par Baltijas tautu brīvību un neatkarību", kas caur arhīva dokumentu prizmu atspoguļo lielākās trimdas baltiešu organizācijas BATUN (*Baltic Appeal to the United Nations*) darbību no 1965. gada līdz 90. gadu sākumam un raksturo šīs organizācijas lomu nacionālpolitiskajos procesos, kas saistīti ar cilvēktiesībām, Baltijas valstu neatkarības atgūšanu un šo valstu uzņemšanu Apvienoto Nāciju Organizācijā.

***
**Latvieši pasaulē tiek ar
 latviešu rakstniekiem sarunu
 ciklā "Literatūra glābj laiku"**

20. maijā, pēc Anglijas vidienes Latviešu grāmatu draugu kluba un Latviešu kultūras centra Birmingemā iniciatīvas tiešsaistē Zoom platformā tika uzsākts sarunu cikls "Literatūra glābj laiku",

kurā tautieši no jebkuras vietas pasaulē aicināti tikt ar latviešu literātiem, lai runātu gan par šī laika zīmēm, gan populārizētu latviešu rakstnieku darbus diasporā un pasaulē.

Pirmajās divās tikšanās reizēs pasākuma apmeklētājiem tiks dota iespēja kaut attālināti, tomēr aci pret aci satikt latviešu rakstniekus Gundegu Repši, Andri Zeibotu un citus literātus, uzdot tiem jautājumus un saņemt atbildes, diskutēt un paplašināt savas zināšanas gan par latviešu literatūru, gan arī apspriest šo laiku un to, kā radošās personības tajā jūtas, informē Latviešu kultūras centra Birmingemā projekta koordinatore Dace Čaklā.

Pasākuma apmeklētāji ir aicināti pirms pasākuma iesūtīt savus jautājumus, kas piedalīsies konkursā. Labākie saņems balvas, starp kurām būs arī grāmata ar viesu pašrocīgi ierakstītu autografu. (Balvas pēc pasākuma tiks nogādātas saņēmēja norādītā vietā Rīgā.)

Raidījumu vadītāji ir Gunita Lagzdīņa-Skroderēna (Latvija) un Ingmārs Čaklais (Lielbritānija).

Lai pieteiktos Zoom tiešsaistē, lūdzam rakstīt: latviancultural-centre@gmail.com vai "WhatsApp" +447914784603.

***
**Saeimas priekšsēde
 Ināra Mūrniece,**

noslēdzot oficiālo vizīti Ukrainā, kopā ar Ukrainas parlamenta priekšsēdi Dimitro Razumkovu apmeklēja Doņeckas apgabalu Austrumukrainā.

Latvijas parlamenta delegācija tikās ar 72. brigādes kareivjiem Avdijivkā un ar iedzīvotājiem Optinē, kas atrodas tiešā separātistu kontrolētās teritorijas tuvumā. Šajā apdzīvotajā vietā ar starptautiskā finansējuma palīdzību nesen atjaunota karaadarbībā izpostītā elektroapgāde. Saeimas priekšsēde nodeva Latvijas Nacionālo bruņoto spēku sagādāto humānās palīdzības kravu Doņeckas un Luhanskas apgabalu iedzīvotājiem, kuņģi dzīvo Ukrainas spēku un separātistu kontaktlīnijas tuvumā. Šī ir jau 22. krava, ko Latvija piegādā šim reģionam, un šoreiz ir atvestas multifunkcionālās gultas un dialīzes iekārta slimnīcām, kā arī apģērbs.

***
**Saeimas priekšsēdes biedre
 Dagmāra Beitnere-Le Galla**

Ukrainas vēstniekam apstiprina Latvijas atbalstu Krimas tatāru cīņā par savām tiesībām.

Šogad aprīlī 77 gadi kopš 1944. gada 18. – 20. maija traģiskajiem notikumiem, kad padomju vara īstenoja Krimas tatāru deportāciju, kas bija daļa no padomju varas mērķtiecīgi īstenotā geno-

cīda pret tatāriem ar mērķi iznīcināt viņu vēsturisko mantojumu un piederību Krimas pussalas teritorijai.

Dagmāra Beitnere-Le Galla: "Sakarā ar šī notikuma atceres gadadienu izteicu savu visdziļāko līdzjūtību Ukrainas vēstniekam Latvijā Oleksandram Miščenko, apstiprināju Latvijas atbalstu tatāru cīņā par savām tiesībām arī šodien, okupētajā tatāru senču zemē – Krimā, kā arī atgādināju, ka Saeima 2019. gadā Krimas tatāru deportāciju ir atzinusi par genocīdu."

***
**No Latvijas varētu pieteikties
 Eiropas kosmonautu atlasei**

Eiropas Kosmosa aģentūras izsludinātā konkursā, kurā paredzēts uzņemt jaunos kosmonautus, pieteikties plāno vismaz seši cilvēki no Latvijas.

Pauls Irbins

Latvijas Kosmosa industrijas asociācijas prezidents Pauls Irbins Latvijas Radio atklāja, ka pašlaik ļoti aktīvi pieteikuma iesniegšanai gatavojas aptuveni desmit cilvēku grupa un vismaz seši cilvēki plāno iesniegt pieteikumus atlasei. Šie cilvēki pie personāla atlases eksperta apguvuši izcila CV veidošanas noteikumus. Irbinam izdevies piesaistīt kosmosa aģentūras ekspertu, kurš vadīja kosmonautu atlasi pirms desmit gadiem. Arī šis eksperts sniedzis noderīgus padomus. Kopā konkursā būs piecas atlases kārtas, un Irbins cer, ka vismaz diviem latviešiem izdosies izturēt konkursa pirmo kārtu.

"Atbildes mēs droši vien gaidīsim kādus divus mēnešus. Plānots, ka varētu tikt izskatīts līdz augusta beigām, jo gaidāma ļoti liela interese. Mums ir liela cerība, ka no Latvijas vismaz 2 – 3 cilvēki varētu tikt tālāk. Tā ir ļoti liela ambīcija šai pirmajai atlases kārtai; vairums tomēr atbirst un netiek tālāk. Ja no Latvijas kaut vai divi vai viens tiks cauri, tas jau būs liels sasniegums," sacīja Irbins.

***
Militārās mācības Ādažos

Ādažu poligonu satricināja pamatīgi sprādzieni. Tās bija kaujas aviācijas bumbas, kuņas pirmo reizi vēsturē mācību ietvaros poligonā meta ASV Gaisa spēku stratēģiskie bumbvedēji B-52. ASV bumbvedēju apkalpes šajā uzdevumā vadīja Latvijas un NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas tuvā gaisa atbalsta kontrolieri (JTAC). Mācību uzdevums nebija no vieglajiem. Bumbvedējiem, kuņģi virs mērķa atradās apmēram piecu līdz astoņu kilometru augstumā avio-bumbas bija jātrāpa smagās mašīnas izmēra mērķi, turklāt jāspēj tas atšķirt no citiem līdzīgiem poligonā izvietotiem mērķiem.

***
**NBS saņem jaunus
 medicīniskās palīdzības
 ekipējuma komplektus**

Nacionālie bruņotie spēki (NBS) saņēmuši būtisku medicīniskās palīdzības ekipējuma komplektus – pirmos ROLE1 jeb pirmā līmeņa neatliekamās medicīniskās palīdzības ekipējuma komplektus.

Vienā komplektā iekļautas ne tikai specializētas teltis, bet arī modernākas iekārtas, piemēram, infūzijas sūkņi, plaušu mākslīgās ventilācijas iekārta un ģenerators. Ekipējama unikālitate slēpjas tā mobilitātē, vieglumā, dalāmībā pēc nepieciešamības, kā arī ātrā uzstādīšanā.

***
**Aicina Eiropas Padomi
 aizsargāt un veicināt
 cilvēktiesības, demokrātiju un
 tiesiskumu**

Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs attālināti piedalījās Eiropas Padomes Ministru komitejas 131. sesijā.

Edgars Rinkēvičs

Ārlietu ministrs vērsa uzmanību uz pandēmijas nelabvēlīgo ietekmi cilvēktiesību jomā, tostarp konfliktu skartajās zonās Eiropā, kā arī aicināja Eiropas Padomi aizsargāt un veicināt cilvēktiesības, demokrātiju un tiesiskumu.

E. Rinkēvičs norādīja uz nesējumiem Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumiem, kas atzīst, ka Krievijas Federācija (KF) kontrolē teritorijas Abhāzijā un Dienvidosetijā, kā arī Austrumukrainā. "Es aicinu KF nodrošināt pilnīgu cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanu šajās teritorijās. Es atkārtoti Latvijas stingro atbalstu Ukrainas un Gruzijas neatkarībai, suverenitātei un teritoriālajai integritātei to starptautiski atzītajās robežās," pauda E. Rinkēvičs, aicinot Eiropas Padomi pastāvīgi uzturēt šos jautājumus organizācijas politiskajā dienas kārtībā.

***
**Eiropadome vienojas noteikt
 sankcijas pret Baltkrieviju par
 avioreisa nosēdināšanu un
 žurnālista aizturēšanu**

Brisele, 25. maijs, LETA/AP. Eiropadome pirmdienas vakarā vienojās par ekonomisku un personālu sankciju noteikšanu pret Baltkrieviju, tostarp aizliedzot Baltkrievijas aviosabiedrībām lidojumus Eiropas Savienības (ES) gaisa telpā un liedzot tām piekļuvi ES lidostām. Eiropadome šādi atbil-

dēja uz pasažieru lidmašīnas piespiedu nosēdināšanu Minskā, kas tika veikta ar mērķi aizturēt Baltkrievijas opozīcijas žurnālistu.

Eiropadome stingri nosodīja svētdien notikušo lidsabiedrības "Ryanair" piespiedu nosēdināšanu Minskā, kas apdraud aviācijas drošību, un Baltkrievijas varas iestāžu veikto žurnālista Romāna Protaseviča un viņa draudzenes Sofijas Sapegas aizturēšanu.

Eiropadome pieprasīja nekavējoties atbrīvot abus aizturētos un garantēt viņu pārvietošanās brīvību. Tā arī aicināja Starptautisko civilās aviācijas organizāciju (ICAO) steidzami izmeklēt šo nepieņemamo bezprecedenta incidentu.

ES valstu un valdību vadītāji aicināja Eiropadomi pēc iespējas ātrāk pieņemt lēmumu par sankciju noteikšanu personām un organizācijām, kas saistītas ar šo incidentu, kā arī pieņemt turpmākas mērķtiecīgas ekonomiskās sankcijas.

Eiropadome aicināja visas ES bāzētās aviosabiedrības izvairīties no lidošanas virs Baltkrievijas.

ES valstu lideri aicināja Eiropadomi veikt nepieciešamos pasākumus, lai aizliegta Baltkrievijas aviosabiedrībām pārlidot ES gaisa telpu un nepieļautu šo aviosabiedrību lidmašīnu piekļuvi ES lidostām.

Eiropadome arī solidarizējās ar Latviju pēc tās diplomātu nepamatotas izraidīšanas.

Jau ziņots, ka svētdien lidmašīnai, kas bija ceļā no Atēnām uz Viļņu, Baltkrievijas gaisa telpā, netālu no Lietuvas robežas, nācās mainīt kursu un doties uz Minsku, kur Baltkrievijas kriminālpolīcija aizturēja vienu no tās pasažieriem – opozīcijas līderes Svjatlanas Cihanouskas štāba locekli, opozīcijas medijs "Nexta" dibinātāju un galveno redaktoru Romānu Protaseviču, kuram Baltkrievijā draud nāvessods. Tika aizturēta arī Protaseviča draudzene Sofija Sapega, kas arī bija starp lidmašīnas pasažieriem.

***
Emilam Dēliņam – 100

Aprīlī 100 gadi, kopš dzimis laikraksta *Austrālijas Latvietis* dibinātājs un izdevējs, aktīvs latviešu trimdas sabiedriskais darbinieks, goda ģenerālkonsuls Austrālijā Emīls Dēliņš (15.05.1921. Rīgā, Latvijā – 21.02.2004. Melburnā, Austrālijā). Rīgā ierēdņa ģimenē dzimušais Emīls ieguva labu izglītību Franču licejā, kuru pabeidza 1940. gada maijā. Cieša draudzība viņu saistīja ar liceja biedriem – Gunāru Meierovīcu, Vaideloti Apsīti, Hariju Nollu un sūtņa Viļa Šumaņa meitu Gundegu.

Emīls Dēliņš. 1984. gads

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Pēc Otrā pasaules kara Emīls Dēliņš devās bēgļu gaitās uz Vāciju, strādāja laikrakstu *Libekas Vēstnesis* un *Latviešu Ziņas* redakcijās. 1947. gadā ar pirmajiem baltiešiem – 843 bēgļiem no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas – ar amerikāņu armijas transportkuģi *General Stuart Heintzelman* devās uz Austrāliju.

1949. gadā E. Dēliņš nodibināja laikrakstu *Austrālijas Latvietis*, kas bija viens no lielākajiem latviešu trimdas laikrakstiem, un bija tā izdevējs un redaktors līdz 2000. gadam. 1973. un 1998. gadā saņēma Pasaules Brīvo latviešu apvienības Kultūras fonda balvu publicistikā. Pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas E. Dēliņš 1991. gada 5. jūlijā tika iecelts par Latvijas goda ģenerālkonsulu Austrālijā (ar rezidenci Melburnā). 1992. gada 28. septembrī viņam tika izsniegta Latvijas Ārlietu ministrijas konsulārā patente – Latvijas ģenerālkonsuls Austrālijā, bet no 1993. gada 8. aprīļa arī goda konsuls Jaunzēlandē.

E. Dēliņa aktīvā darbība un izveidotie sakari ar Austrālijas politiķiem un valdību arī 1991. gadā veicināja ātru Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas atzišanu no Austrālijas puses.

Emīls Dēliņš apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni (1998), Lielbritānijas Karalienes Elizabetes II sudraba jubilejas medaļu (1977), Austrālijas ordeni (1997).

***

Dziesmu un deju svētku padome atbalsta e-dziesmusvētku konceptu

19. maijā Dziesmu un deju svētku padome sēdē ar 14 balsīm par, vienam padomes loceklim atturoties un vienam nepiedaloties balsojumā, tika nolemts atbalstīt XII Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku (turpmāk – Svētki) norisi un procesa pabeigšanu 2021. gadā, īstenojot e-dziesmu svētku konceptu.

Kā preses konferencē informēja rīkotāji, koncepts tiks realizēts ar nosacījumu, ka tiek ievērots brīvprātības princips dalībai Svētkos un ievēroti visi valstī noteiktie konkrēti brīža epidemioloģiskie nosacījumi. Padome vienbalsīgi nolēma saskaņot un virzīt iesniegšanai Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu "Par Dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanas un attīstības plānu 2020. gadam izpildi".

Balstoties uz Svētku Operatīvās vadības grupas ieteikumiem un epidemioloģisko prognozi, mākslinieciskās komandas un rīkotāji ir izstrādājuši maksimāli drošu Svētku norises scēnāriju, kā pamatprincipu piedāvājot e-dziesmu svētku konceptu: plānots, ka svētku kopējo programmu veido 15 dažādas norises koŗa dziedāšanā, vokālajā mūzikā, instrumentālajā mūzikā, dejā, vizuālajā un vizuāli plastiskajā mākslā, folklorā.

***

Latvija kļūst par starpreģionālās ANO valstu grupas dalībvalsti

"Par atbildību, saskaņotību un atklātību" dalībnieci. 19. maijā Ņujorkā Latvija kļuva par starpreģio-

nālās ANO valstu grupas "Par atbildību, saskaņotību un atklātību" (*Accountability, Coherence, Transparency*) dalībvalsti (turpmāk – ACT grupa). Pievienojoties ACT grupai, Latvija apliecina gatavību iestāties par lielāku ANO Drošības padomes atbildību un atklātību. Dalība grupā Latvijai paver plašākas iespējas iesaistīties priekšlikumu gatavošanā Drošības padomes darba uzlabošanai, efektivitātei, caurskatāmībai un atbildībai pret visām ANO dalībvalstīm.

***

Latvijā uzņemta filma ar Holivudas zvaigžņu piedalīšanos

Laikā, kad kino industrija visā pasaulē pandēmijas dēļ ir "uz pauzes", Latvijā notikusi iespaidīgas filmas uzņemšana, kuŗas tapšana piedalījušās augsta līmeņa zvaigznes no Holivudas – Mikijus Rurks, Roberts Kneppers, režisors Mauro Borelli, kā arī producenti un aktieri no Latvijas. Filma tapusi ar puŗļa finansējuma platformas *Crowdstar* palīdzību un tajā ieguldīti 1,7 miljoni eiro, kas piesaistīti no vairāk nekā 2000 investoriem visā Eiropā.

Filma *Warhunt* ir militārs trilleris par Otrā pasaules kara, kuŗā līdzdarbojušies Holivudas un pašmāju kino nozares lietpratēji. Kinolentes ainas uzņemtas Latvijas Etnografiskajā brīvdabas muzejā, kā arī Līgatnes mežos un alās, Bolderājā un citviet. Filmēšana ilgusi aptuveni pusgadu un tik pat ilgu laiku aizņēmusi filmas montāža un apstrāde.

"Esam gandarīti, ka Latvijā izdevies realizēt tik ievērojamu kino industrijas projektu, piesaistot pasaules līmeņa speciālistus – aktierus, skaņu režisorus, ilustratorus un citus. Apvienojot spēkus ar pieredzējušiem industrijas pārstāvjiem Latvijā, ir radīts arī Latvijas kino nozarē ļoti būtisks kopdarbs," stāsta *Crowdstar* platformas īpašnieks Jānis Timma.

***

Latvijas Nacionālā kultūras centra (LNKC) iedibinātās Cimzes balvas

izcilākajiem kultūrizglītības jomas skolotājiem un Kultūras ministrijas apbalvojumu laureātu – talantīgāko kultūrizglītības jomas jauniešu un viņu pedagogu godināšana bija redzama video formātā ar pirmizrādi 21. maijā. Tradicionālais balvas pasniegšanas pasākums, klātesot publikai, šogad izpaliks.

Šogad Cimzes balvu saņēma Salacgrīvas Mākslas skolas direktors, ilggadējs skolotājs **Imants Klīdzējs** un Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskolas klarnetes un saksofona spēles skolotājs **Staņislavs Gribusts**, sa-

ukārt KM apbalvojumu šoreiz piešķir 43 talantīgiem mākslu jomas audzēkņiem un viņu pedagogiem no 22 izglītības iestādēm.

***

Trešos nozīmīgākos kristīgās baznīcas svētkus

latviski sauc par Vasarsvētkiem – tāpat vienā vārdā ir gan vasara, gan svētki... Pirms Pirmā pasaules kara un pirmās republikas laikā bija pieņemts šajos svētkos apsveikt, sūtot atklātnes.

Vasarsvētkiem, tāpat kā virknei citu reliģisko svētku, nav konkrēta datuma. Tie tiek svinēti svētdienā, kas ir piecdesmit dienu pēc Lieldienām. Šogad pēc Rietumu kristiešu tradīcijas Vasarsvētki bija 23. maijā.

***

Eiropas Savienības balva literatūrā – Laurai Vinogradovai

Eiropas Savienības balva literatūrā (*The European Union Prize for Literature – EUPL*) šogad piešķirta latviešu rakstniecei Laurai Vinogradovai (1984) par garstāstu "Upe" (redaktore – Daina Grūbe), kas izdots apgādā "Zvaigzne ABC" 2020. gadā.

Laura Vinogradova

Lauras Vinogradovas garstāsts "Upe" tika pamanīts jau Latvijas Literatūras gada balvas atlasē, ierindojoties starp četriem balvai nominētajiem prozas darbiem 2021. gadā. "Upe" pārsteidz ar spēju ievilināt lasītāju teksta plūdmā, tas ir vēstījums par to, ka bēgšana no sevis spēj radīt tikai vientulību.

***

Atvērts jauns tūrisma un izklaides objekts

Jūrmalā, Dzintaru mežaparkā, blakus skatu tornim un Tārzāna parkam, izveidots jauns tūrisma un izklaides objekts – Jūrmalas tiklu parks. Tas izvietots parka priekšējās sešu metru augstumā un sastāv no pieciem tiklu laukumiem un tuneļiem 600 kvadrātmētru platībā.

Dauzīšanās kopā ar draugiem un ģimeni papildina dažādi elementi: labirinti, šūpoles, miksto bumbu un kļuču laukumi, tiklu purvs un slidkalniņi. Tie, kas vēlas baudīt mierīgāku atpūtu, var iekārtoties kādā no lielajiem šūpuļkrēsliem un vērot visu no augšas. Izklaides tiklu parkā ir drošas un piemērotas ikvienam, vecuma ierobežojumu parka apmekļojumam nav. Bērniem līdz septiņu gadu vecumam ieeja tikai pieaugušā pavadībā.

***

"Mežaparkam" – 120

Jau 12 gadus SIA "Rīgas meži" rūpējas par vienu no visiecinātākajiem atpūtas objektiem Rīgā – kultūras un atpūtas parku "Mežaparks". Vēloties iepriecināt

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

KANADA. 18. maijā Latvijas vēstnieks Kanādā Kārlis Eichenbaums attālināti tikās ar Kanadas parlamenta deputātu Džeku Herisu (*Jack Harris MP*). Dž. Heriss ir Jaunās demokrātiskās partijas (*New Democratic Party*) ārlietu, sabiedriskās drošības eksperts, kā ir NATO Parlamentārās asociācijas loceklis. Dž. Heriss ir bijis arī ēnu aizsardzības ministrs (2012. – 2015.), bet šobrīd ir partijas pārstāvja aizsardzības jautājumos vietnieks.

• 20. maijā, tiekoties ar Latviešu Nacionālās apvienības Kanādā prezidentu Andri Kešteri, Latvijas vēstnieks Kanādā Kārlis Eichenbaums par veiksmīgo kopdarbību pasniedza nozīmīgu mākslas darbu (18. novembris / Anna Eichenbauma), kas fiksējis vēsturisku notikumu, kad 2018. gada 18. novembrī pie Toronto pilsētas rātsnama, vēstnieka rosināts, Latvijai par godu tās valstiskuma Simtgadē, svinīgi pacelts Latvijas Republikas karogs. Aizsākto stiprinot, Latvijas karoga godināšana Toronto turpināta arī 2019. un 2020. gadā, izveidojot to par nozīmīgu tradīciju. Pateicoties LNAK prezidentam A. Kešterim par ciešo sadarbību un savstarpējo atbalstu, vēstnieks K. Eichenbaums novēlēja izturību gan iestājoties par mūsu brīvību un neatkarību, gan godājot mūsu valsti un mūsu tautu, kā arī neatlaidīgi un nenogurstoši uzturot latviskumu, kas te tik tālā svešumā ir īpaši nozīmīgi.

LNAK prezidents A. Kešteris sirsnīgi pateicās un uzsvēra gan personiski lielisko sadarbību, gan arī idejas un degsmi, kas pēdējos gados raksturo Latvijas valsts pārstāvniecības un latviešu kopienas sadarbību Kanādā, kļūstot par nozīmīgu balstu kopējo interešu realizēšanā un ir kopā darboties prieka pamats.

• No 27. līdz 29. maijam tiešsaistē (*online*) Kanādā ikvienam būs iespēja noskatīties Latvijas animācijas filmu "Grieķijas dārgumi". Ar Latvijas vēstniecības gādību, filma iekļauta 8. Eiropas Savienības Īsfilmu festivāla Kanādā programmā.

SPĀNIJA. No 19. maija līdz 21. maijam Latvijas vēstnieks Spānijā Māris Klišāns darba vizītē apmeklēja Barselonu, lai tiktos ar Barcelonas biznesa, uzņēmēju un radošo institūciju pārstāvjiem un veicinātu sadarbību starp Latviju un Kataloniju ekonomikas, uzņēmējdarbības, kultūras izglītības jomās. Nozīmīgs darba vizītes mērķis bija arī tikšanās ar Latvijas diasporas pārstāvjiem un Latvijas Goda konsulāta Barselonā apmeklējums. Kā arī vēstnieks apmeklēja Barcelonas piepilsētā izvietoto Latvijas uzņēmuma *Printful* ražotni.

BALTKRIEVIJA.

Latvijas vēstnieks Baltkrievijā Einārs Semanis tika izsaukts uz Baltkrievijas Ārlietu ministriju, kur tika iepazīstināts ar lēmumu likt Latvijas vēstniecības Minskā diplomātiem atstāt valsti, aģentūru LETA informēja Ārlietu ministrijā (ĀM). ĀM pavēstīja, ka vēstniekam jāpamet Baltkrievija 24 stundu laikā, savukārt pārējiem diplomātiem – 48 stundu laikā. Vēstniecībā darbu turpināt paliks viens administratīvais darbinieks. Reaģējot uz Baltkrievijas rīcību, Latvijas ĀM ir izsaukusi Baltkrievijas pagaidu pilnvaroto lietvedi, lai informētu par identisku rīcību un baltkrievu diplomātu izraidīšanu līdz attiecību normalizēšanas brīdim.

• Ik gadu 17. maijā tiek atzīmēta starptautiskā diena cīņai ar homofobiju, transfobiju un bifobiju (IDAHOBIT). Šogad ES, Lielbritānijas, ASV un citas valstis un starptautiskās organizācijas pievienojās Baltkrievijas pilsoniskās sabiedrības aktivistiem, atbalstot IDAHOBIT 2021 temas: "Kopā: pretoties, atbalstīt, sadziedēt!" Minēto valstu Minskā akreditēto diplomātisko misiju vadītāji, tajā skaitā Latvijas vēstnieks Baltkrievijā Einārs Semanis, tiešsaistē tikās ar Baltkrievijas LGBTIQ+ kopienas pārstāvjiem.

apmeklētājus un viesus tik zīmīgā parka dzimšanas dienā, nolemts kā dāvanu pasniegt īpaši šim notikumam veidotu skulptūru "Mežaparka Vāvere".

Tēlnieks Kārlis Īle pie veidotās skulptūras

Novērots, ka bērni ir sajūsmā par šo lielo objektu, kas simbolizē prieku un jautrību. "Lepojamies, ka ik dienu ar rūpīgu un pārdomātu darbu spējam iepriecināt simtiem cilvēku," stāsta uzņēmuma SIA "Rīgas meži" valdes priekšsēde Anita Skudra.

Rīgas pils kastelā atrod ap 600 gadus senu krāsni

Rīgas pils senākās daļas jeb kastelas būvdarbu gaitā atklāts jauns objekts. Eksperti lēš, ka tas varētu būt ap 600 gadus vecs pils virtuves pavards jeb krāsns. Šobrīd notiek vēsturiskā atraduma atsegšanas un attīrīšanas darbi, pēc tiem tiks uzsākta padziļināta izpēte, informēja VAS "Valsts nekustamie īpašumi" (VNI) valdes priekšsēdis Renārs Griškevičs.

Rīgas pils Kastelas mūri iemūrē laika kapsulu nākamajam paaudzēm. 2021. gada 10. maijs

Ziņas sakopojis P. Karlsons

JURIS
LORENCIS

Aizvadīti Vasarsvētki. Piecdesmitā diena pēc Lieldienām, svētā Gara izliešanas svētki. Tā kā Covid-19 pandēmijas iespaidā Latvijā joprojām spēkā dažādi ierobežojumi, dievkalpojumi šogad bija mazāk apmeklēti. Tomēr baznīcas, kā parasti, bija uzpostas ar meijām, tika izdalīts svētais Vakarēdiens, dažās draudzēs rīkoja kristības un iesvētīja jauniešus. Vasarsvētki mums saistās ar ziedoni, ar vasaras atnākšanu. Latviešu valodā lielāko baznīcas svētku nosaukumi – Ziemassvētki, Lieldienas un Vasarsvētki ir gana skaisti, tomēr tie īsti neatspoguļo šo svētku būtību. Iespējams, te vēl saklausāmas seno pagānisma laiku atskaņas. Krievu valodā šai ziņā ir precīzāka, tajā lieto tādus vārdus kā Kristus dzimšanas svētki, Augšamcelšanās svētki un Trīsvienības svētki. Bet Vasarsvētki pirmām kārtām ir Kristus baznīcas dzimšanas diena. Jo Baznīca, kādu to pazīstam, ir dzimusi pirmajos Vasarsvētkos, brīdī, kad apustuļi kopīgi pielūdz Kristu un saņēma svēto Garu. Kristus baznīcas augšana ir nepārtraukts process – no pirmajiem Vasarsvētkiem līdz šodienai. Baznīca turpina augt arī Latvijā. Kopš neatkarības atjaunošanas

Latvijas iedzīvotāju skaits samazinājies par 30 % – no 2, 66 miljoniem 1990. gadā līdz 1, 87 miljoniem šobrīd. Vienlaikus reliģisko draudžu skaits ir palielinājies. 1990. gadā Latvijā pavisam bija 693 dažādu konfesiju draudzes.

Draudžu skaits palielinājies visām konfesijām. Dažām visai ievērojami – katoļiem par 50 %, baptīstiem – par 45 %, adventīstiem – par 82 %. Parādījušās jaunas konfesijas – dievtauri, mormoņi, Jehovas liecinieki. Tomēr vislielāko pieaugumu uzrādījušas dažādu novirzienu Vasarsvētku kustības draudzes. To skaits Latvijā jau sasniedzis ap 120 un nemitīgi pieaug.

Bet draudze nav iedomājama bez sava dievnama. Pats dzīvoju Rīgas centrā, Tērbatas un Ģertrūdes ielu krustojumā. Dažu minūšu gājiena attālumā no manām mājām atjaunotas četras komūnistu režīma laikos slēgtas baznīcas – pareizticīgo katedrāle Esplanādē, baptistu Semināra baznīca Lāčplēša ielā, adventistu dievnams Baznīcas ielā un metodistu baznīca Akas ielā. Uzbūvēti divi jauni dievnami – krišnaistu templis Barona ielā un mormoņu templis Lāčplēša ielā. Savukārt bijušā kinoteātra “21. jūlijs” ēku Ģertrūdes ielā savām vajadzībām

pārbūvējusi kāda Vasarsvētku draudze. Līdzīga aina vērojama daudzviet Latvijā. Un te vietā jautājums – vai draudžu dibināšana un baznīcu būvniecība liecina arī par garīgu atdzimšanu? Tāda nenoliedzami bija trešās Atmodas laikā. Par šodienas domas daļas.

2015. gada nogalē man bija intervija ar Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes profesoru, reliģiju pētnieku Leonu Taivānu, kas tika publicēta *Latvijas Avīzē*. Lūk, neliels fragments no šīs sarunas, kas savu aktualitāti nav zaudējuši arī šodien: “Ja kādā sabiedrībā mirst reliģija, pēc kāda laika pazūd arī šīs sabiedrības izveidotā civilizācija. Tas, protams, nenozīmē, ka gluži burtiski nomirst arī paši cilvēki, viņi tikai pieņem citu kultūru, citu civilizāciju. Kopš Apgaismības laikmeta Rietumeiropā dzīves centrā atrodas nevis Dievs, nevis Absolūts, bet gan cilvēks. Tāpēc nav brīnums, ka eiropietis sevi salīdzina nevis ar Dievu, bet gan pats ar sevi vai citu cilvēku. Te arī meklējama modernās Eiropas apstēstība ar karjeru, ar ārējiem panākumiem, cilvēks tiek aicināts nemitīgi pilnveidoties un izglītoties, valda slavenību un zvaigžņu kults, iz-

rādīšanās sociālajos tīklos. Rietumeiropā kristietība ir novājināta, tā migrē prom – uz Āfriku, Āziju. Savukārt, ja kādā sabiedrībā notiek reliģiska atdzimšana, tā rada pretēju procesu – politiskās un nacionālās apziņas konsolidāciju, turklāt šis process noris ļoti strauji. Tieši to patlaban vērojam Ukrainā. No amorfās bijušās padomju republikas dzimst jaunā Ukraina, kas savas valstiskās apziņas, sava lepnuma ziņā būs viena no spēcīgākajām valstīm Eiropā, par to nav šaubu. Diemžēl Latvijā iet sekularizācijas procesu priekšgalā. Cilvēku skaits, kuŗi regulāri apmeklē dievkalpojumus un piedalās draudzes dzīvē, Latvijā ir neliels. Visaugstākā reliģiozitāte Latvijā ir nevis Latgalē, bet gan Kurzemē, viszemākā – Vidzemē, vēl konkrētāk – Alūksnes apkārtnē. Taisnība gan, cilvēkos vēl saglabājusies stichiska reliģiozitāte. Latvijā ļoti daudzi joprojām tic pēcnāves dzīvei”.

Es pats neesmu tik pesimistisks. Salīdzinot ar padomju laikiem, dievkalpojumus apmeklē daudz vairāk cilvēku, tai skaitā arī jaunatne. Darbojas svētdienas skolas, notiek labdarības pasākumi un misijas darbs. Jautājums ir, lūk, par ko – vai līdzī mainās arī sabied-

riība? Nesen medijos lasīju šādu ziņu – Krievijā patlaban vienā dienā tiek iesvētītas trīs jaunas baznīcas un aizslēgta viena valsts uzturēta slimnīca. Es nebrīnītos, ka arī Latvijā neatkarības gados uzbūvēto dievnamu skaits ir salīdzināms ar likvidēto skolu un slimnīcu skaitu. Tā būtu interesanta tēma izpētei – kāpēc sabiedrības reliģiozitātes pieaugums (bet draudžu dibināšana un jaunu baznīcu celtniecība vismaz netieši par to liecina) ar laiku neparādās kristīgās vērtībās, ko sludina baznīcas un labēji, konservatīvi politiski spēki? Piemēram, taisnīgākā nodokļu politikā, korporāciju, banku un dažu politiķu alkatības apvaldīšanā, lielākā jauno ģimeņu atbalstā? Būsim pacietīgi, gaidīsim! Pacietība ir viens no svētā Gara augļiem, kas minēti apustuļa Pāvila vēstulē galatiešiem: “Bet Gara auglis ir: mīlestība, prieks, miers, pacietība, laipnība, labprātība, uzticamība, lēnprātība, atturība”.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

SALLIJA
BENFELDE

Daudzi ne tikai pasaulē, bet arī Eiropā uz notiekošo Baltkrievijā un tās diktatora Lukašenko zvērībām ir raudzījušies distancēti, ... jo vispār jau tas ir tālu, turklāt netrūkst arī citu problēmu... Protams, ir pieņemti dažādi paziņojumi, sankcijas pret konkrētām personām, bet līdz šim par kaimiņvalsti notiekošo visvairāk uztraucās Baltijas valstis. Tas tika skaidrots ar to, ka Baltkrievija ir mūsu kaimiņš, bet kopumā, manuprāt, Eiropa nejutās apdraudēta. Svētdien, 23. maijā notikušais ir skaidri parādījis, ka tāds režīms agrāk vai vēlāk kļūst par draudu ne tikai kaimiņvalstīm.

Pēc Baltkrievijas pašieceltā prezidenta Lukašenko pavēles svētdien, 23. maijā, ceļā no Atēnām uz Lietuvas galvaspilsētu Viļņu piespiedu kārtā Minskā nosēdināta aviokompānijas *Ryanair* reisa lidmašīna. Lai to panāktu, gaisā pacēlās Baltkrievijas iznīcinātājs MiG-29.

Kā zināms, ceļā uz Viļņu lidmašīnai bija jāšķērso Baltkrievijas gaisa telpa – tā oficiāli tiek šķērsota ne vienā vien reisa no Eiropas. Lidmašīnai Viļņā bija jānosēžas vienas dienā, un aizturēšanas brīdī tā atradās netālu no Lietuvas robežas. Izrādās, lidmašīnā atradās Baltkrievijas opozīcijas līderes Svjatlanas Cihanouskas stāba loceklis, opozīcijas medija *Nexta* dibinātājs un galvenais redaktors Romāns Protasevičs. Cihanouskas padomnieks starptautiskajos jautājumos Franaks Vjačorka, tvertī paziņoja, ka Minskas varas iestādes sagrābušas lidmašīnu, lai

vērstu represijas pret Protaseviču, kuŗam Baltkrievijā draud nāves sods. Vjačorka pauda, ka “viņi nolaupīja lidmašīnu gluži kā Somālijas pirāti”.

Protasevičs Minskas lidostā tika arestēts un svētdienas vakarā lidmašīnai atļāva pacelties gaisā un lidot uz Viļņu.

Kas patiesībā notika?

Informācija par to, kāpēc tā notika un kā to skaidro Baltkrievijas un Lietuvas iestādes, ir pretrunīga.

Minskas lidostas preses dienests apgalvo, ka lidmašīnai ar 120 pasažieriem nācies nolaisties Baltkrievijas galvaspilsētā, jo saņemts ziņojums, ka tajā paslēpta bumba, un lidmašīnu pārmeklējuši sapieri. Lietuvas lidostu operatora “Lietuvos oro uostai” pārstāvei BNS norādījis, ka viņai šādas informācijas nav, bet lidmašīna novirzīta uz Minsku saistībā ar konfliktu starp pasažieriem un apkalpes locekļiem. Savukārt *Nexta* redaktors Tadeušs Gičans tvertī raksta, ka Atēnās lidmašīnā acīmredzot iekāpuši Baltkrievijas Valsts drošības komitejas darbinieki, jo Protasevičs pirms izlidošanas pamanījis aizdomīga izskata vīriešus, kuŗi viņu fotografējuši. Kad lidmašīna ielido-

jusi Baltkrievijas gaisa telpā, šie cilvēki izprovocējuši konfliktu ar apkalpi, lidmašīna nosūtījusi palīdzības lūgumu, gaisā pacēlies Baltkrievijas iznīcinātājs, kas lidmašīnu pavadījis līdz Minskai, kur Protasevičam likts izkāpt. Cihanouskas stābs izplatījis paziņojumu, ka Baltkrievijas režīms pakļāvis draudiem lidmašīnas pasažierus un visu civilo aviāciju, lai izrēķinātos ar cilvēku, kuŗš bijis visu lielāko neatkarīgo Baltkrievijas interneta informācijas kanālu redaktors.

Notikušā izmeklēšanu sākusī Starptautiskā civilās aviācijas organizācija (ICAO). Jāpiebilst, ka jebkuŗā gadījumā, pat ja lidmašīnā sākusās nekārtības un ticis apgalvots, ka tajā ievietota bumba, tuvāk būtu bijis lidot līdz Viļņas lidostai. Turklāt iespējamā Baltkrievijas drošības dienesta darbinieku klātbūtne lidmašīna liek domāt, ka nekārtības, ja tādas bijušas, izraisījuši viņi. Protams, dažu dienu laikā viss tiks noskaidrots, jo pasažieri liecinās, kas notika vai nenotika lidmašīnas salona.

Lietuvas prezidents Ģitans Naušēda izplatījis paziņojumu, kuŗā pieprasa, lai Minskas režīms nekāvējoties atbrīvo Protaseviču, kuŗam Lietuva piešķirusi patvērumu, un arī aicina Eiropas Savienību (ES) un NATO reaģēt uz notiekošo. ASV valsts sekretārs Entonijš Blinkens paziņojis, ka Amerikas Savienotās Valstis stingri nosoda Baltkrievijas režīma rīcību, piespriežot aviokompānijas *Ryanair* lidmašīnu nolaisties

Minskas lidostā, kā arī pieprasa atbrīvot opozīcijas medija *Nexta* dibinātāju Romānu Protaseviču, kuŗš bija lidmašīnas pasažieru vidū. Latvijas Saeimas Ārlietu komisija un vairāku citu Rietumvalstu parlamentu Ārlietu komisiju priekšsēdētāji kopīgā paziņojumā nosodījuši Baltkrievijas režīma veikto civilās lidmašīnas sagrābšanu.

Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs paziņoja, ka Latvijas izpratnē būtu veicami četri soļi saistībā ar nedēļas nogalē notiekošo pasažieru lidmašīnas *Ryanair* sagrābšanu Baltkrievijas gaisa telpā. Pirmais solis būtu plašākas ekonomiskās sankcijas, otrs solis – pārtraukt izmantot Baltkrievijas gaisa telpu starptautiskiem lidojumiem, bet trešais solis – pārtraukt apkalpot un uzņemt Baltkrievijas aviokompānijas, īpaši nacionālo aviokompāniju *Belavia*. Rinkēvičs informēja, ka viņš svētdien šo jautājumu pārrunājis ar Latvijas Valsts prezidentu Egilu Levītu, kuŗš rosinās savus Baltijas kollegas “šo jautājumu pacelt starptautiskajās organizācijās, līdz pat ANO Drošības padomei”, jo “pēc būtības mēs esam saskārušies ar valsts veikto gaisa pirātismu, ko daudzi sauc pat par terorisma aktu. Tas jau ir drauds starptautiskajai drošībai un kārtībai.” Latvijas ārlietu ministrs arī sacīja, ka būtu jāvērtē arī Baltkrievijas hokeja izlases dalība pašlaik Rīgā notiekošajā pasaules hokeja čempionātā, taču šis jautājums ir Starptautiskās Hokeja federācijas ziņā. Un te uzreiz jāpiebilst, tās

prezidents Renē Fāzels ir liels Putina draugs, kuŗš savukārt atbalsta Lukašenko, tādēļ maz izredzū, ka šī federācija jebkādā veidā reaģēs. Ja atceramies, tad tā līdz pēdējam brīdim gribēja rīkot čempionātu Baltkrievijā, līdz starptautisko sponsoru atteikšanās atbalstīt čempionātu, ja tas notiks Baltkrievijā, lika Fāzelam mainīt lēmumu.

Notikušais manuprāt liecina par to, ka turpmāk Baltkrievija var pārtvert un nosēdināt jebkuŗu lidmašīnu, kas šķērso tās gaisa telpu, ja tajā atradīsies kāds tai netīkams žurnālists, amatpersona vai vienkārši arī kādas citas valsts pilsonis. Tādēļ Eiropas savienībai un arī ASV ir steidzīgi jālemj ne tikai par Baltkrievijas gaisa telpas neizmantošanu, bet par nopietnām sankcijām. Tikmēr pasažieriem, kuŗi izmanto avioreisus būtu rūpīgi jāizpēta maršruti un jāatsakās lidot ar tiem reisiem, kas šķērso Baltkrievijas gaisa telpu – gan savas drošības dēļ, gan tādēļ, ka, izvēloties to aviokompāniju reisu, kas nešķērso Baltkrievijas gaisa telpu, mudinās aviokompānijas rīkoties. Pretējā gadījumā mēs varam saskārties ar traģēdijām, ko šobrīd droši vien pat nespējam iztēloties.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

Pārdomas Vasarsvētku laikā

Lukašenko – drauds Eiropai

LELDE NEIMANE

Meklējot savas saknes, atklāj Latviju

Charles Maddaus "The Crossing – Searching for My Baltic German Ancestry and Discovering Latvia" – iedvesmojošs ir šis stāsts par to, kā angļu valodas skolotājs no ASV, pētot dzimtas vēsturi, caur vecvecmāti un vecvecvētu nonāk Latvijā, iepazīst un iemil to. Raitā, saistošā un vieglā angļu valodā sarakstīta grāmata par savas dzimtas meklējumiem un latvietības atklājumiem. Par to sīkāk iesakums izlasīt pašiem – pastāstīšu vien šo stāstu no savas puses.

2010. gadā manai mammai piezvanīja viņas kursa biedrene, kuŗa šobrīd dzīvo Vecpiebalgā. Amerikānis Čārlijs Maddaus meklē Rātminderu pēctečus! Tā kā savulaik, 20. gadsimta 70. gadu sākumā mans vecaistēvs Harijs Avens ar arhivistu palīdzību

bija savu dzimtas koku izpētījis, zinājām to, ka savulaik Avens ieprecējās Made Rātmindere, Jēkaba Rātmindera meita. Sākās sarakste e-pastā, un notika pirmā tikšanās Rīgā. Jā, viņa vecvecvēts Jānis Rātminders ir brālis manam vecvecvecvētam Jēkabam Rātminderam!

Tik neparasti ir iepazīties ar tik tālu radnieku! Čārlija atvērtā sirds, jautājumu plašais loks, patiesā ieinteresētība ātri ieguva manu un ģimenes uzticību. Iepazināties ar viņa burvīgo sievu Betu. Tā kā 2011. gadā viņi bija ieradusies Latvijā ap Jāņu laiku, aicinājām kopīgi svinēt svētkus pēc mūsu tradīcijām. Čārlijs man uzdāvināja savu mūzikas disku, jo labprāt dzied un spēlē ģitāru. Tolaik man tuva bija Carole King dziesma "You've

Raksta autore ar Čārliju Maddaus pie Brīvības pieminekļa

got a friend", un to tad arī kopīgi sadziedājām viņa viesošanās reizē lksķilē.

Tā nu jau desmit gadus sazināties uz tiekamies ik reizi, kad Čārlijs ir Latvijā. Viņš atvedis uz

Latviju arī savu brāli Džonu (John). Pateicoties Čārlija jautājumiem, es pati izpētīju un dziļāk noformulēju savu vecvecāku dzīvesstāstus, viņa intereses iedvesmota devos uz Latvijas Valsts arhīvu iepazīties ar vecāteva un vecāsmātes filtrācijas lietām.

Jau pagājušogad Čārlijs ir pasūtījis kapakmeni savam vecvecvecēvam Johann Carl Ludwig Maddaus (1820-1878) baltvācu gleznotājam un saskaņojis tā uzlikšanu pie senča kapa Rīgas Lielajos kapos. Tiklīdz pasaule pavērsies, Čārlijs būs Latvijā, lai veiktu šo īpašo rituālu.

Priecāšos atkal tikties un atkal uzdziedāt "You've got a friend".

Māras un Marģera Grīnu piemiņas stipendija Vītoli fondā

Maijā nodibināta stipendija ievērojamo latviešu folkloras pētnieku un tautiskās dzīvesziņas veicinātāju Māras un Marģera Grīnu piemiņai. Šajā straujajā un mainīgajā pasaulē ir nepieciešams turēties pie latviskām vērtībām, tāpēc liels prieks, ka ir saņemts atbalsts, kas sekmēs jauniešu interesi pētīt dainas un citu latvisko mantojumu.

Lai arī Māra (dz. Brastiņa; 1927-2017) un Marģers (1928-2019) Grīni bija spiesti atstāt dzimto zemi un trimdas gadus nodzīvoja Amerikā, viņu mīlestība pret dzimteni nekad neapsīka, tāpat kā Grīnu darbs, kas vienmēr bijis veltīts latviešu sabiedrībai un tās interesēm. Grīnu dzīvesziņas pētījumi ir apko-

poti grāmatā "Latviešu gads, gadskārta un godi", kuŗā autori sīki pievērsās dainu analīzei, sniedzot neizsmeļamu latvisko dzīvesziņu nākamajām paaudzēm. Grāmata saņēmusi arī Krišjāņa Barona prēmiju.

Marģers ASV vadījis Klīvlāndes latviešu skolu, bijis Amerikas Latviešu apvienības Kultūras un izglītības nozares vadītājs, ierosinājis dibināt Latviešu institūtu un bija pirmais tā vadītājs. Māra, savukārt, rediģējusi un vēlāk kā galvenā redaktore darbojusies Latvijas Dievturu draudzes izdevumā "Labiētis". Māra arī aktīvi piedalījās latviešu daiļamatnieku izstādēs ne tikai kā rīkotāja, bet arī kā dalībiece, apliecinājusi talantu sīktēlniecības jomā,

darinot savus unikālos mākslas darbus. Bilžu rāmjos bija redzams, kā mākslinieciski saliktiem, neapstrādātiem akmeņiem tiek "dota dzīvība". Māras darbi ir arī vairākkārt apbalvoti.

Grīnu ģimene, spītējot dzīvei svešā zemē, rūpējās par latviešu valodas un tradīciju kopšanu un sargāšanu trimdas apstākļos, latviskā garā izaudzināja četras meitas. Ģimenes mīlestība ir patiešām labākais veids, kā godināt vecākus, kam svarīga bijusi latviešu dzīvesziņas turpināšana.

"Bagātais dainu pūrs, kas glabā senos latviešu tikumus, dzīvesziņu, dievestību un paražas, ir latviešu tautas veidots, kopts un sargāts gadu simtus un tūkstošus, lai vienmēr no jauna dotu spirdzinājumu, garīgu veldzi, prieku un sirdsdegsmi neskaitāmām latviešu audzēm, kas cauri laikiem sekojušas cita citai. Arī mēs esam locekļi šajā nebeidzamā paaudzū virknē, kam ir bijusi izdevība smelt spēku no mūsu senču mantojuma. Šo spēku, kas dod ticību latviešu tautas pastāvēšanai un mūžīgai Latvijai, novēlam izjust visiem latviešiem, latviskās dzīves kopējiem un mūsu senču mantojuma nākotnes sargiem," – tas ir Grīnu vēstījums. Marģers un Māra savā dzīvē ieraudzīja un arī parādīja citiem šo latviskā gara augstumu. Tagad ar Māras un Marģera Grīnu stipendijas palīdzību talantīgiem jauniešiem būs iespējams smelties no zinātnes kausa, lai atrastu to āderi, kas spēj aizvest līdz latviskajam mantojumam.

Paldies stipendijas dibinātājiem un ziedotājiem: Ingai Grīnai, Andai un Andrim Prātiņiem, Inesei un Jānim Račevskiem, Norai un Pēterim Rentieriem!

VITOLU
FONDS

WWW.LAIKAGRAMATA.LV
JAUNUMI

Ar Amerikas Latviešu apvienības (ALA) Kultūras fonda finansiālo atbalstu un Vītola fonda valdes priekšsēdes Vitas Diķes radošu līdzdalību apgādā "Laika Grāmata" nācis klajā Astrīdas Jansones pēdējais lolojums – šī grāmata.

Grāmatu drukātā veidā var iegādāties, sazinoties ar redakciju vai mājaslapā www.laikagramata.lv Cena Eiropā 12 eiro, ASV – 25 dolari, t. sk. sūtīšanas izdevumi. Drukāto eksemplāru skaits ierobežots, bet grāmatu varēsiet izlasīt arī laikraksta *Laiks* mājaslapā www.laiks.us

ASTRĪDA
JANSONE

TRIMDAS
IZSKOLOTIE

CEĻĀ PIE LASĪTĀJIEM

cīga ar savu pieredzi un zināšanām. Viņas grāmata ir vērtīgs mazāk zināmas latviešu trimdas stāsts, balstīts faktos. Šī ir vien otrā grāmata par latviešiem Īrijā, kur joprojām mīt un darbojas ievērojama latviešu kopiena.

Grāmata sarakstīta aizraujošā vēstījumā, balstīta faktos, atklājot arī vēsturisko un specifisko laikmeta fonu. Tapusi pēc 13 gadus vecās mazmeitas rosinājuma, tāpēc sarakstīta valodā, kas saprotama arī pusaudžiem.

SEKOJIET
REKLĀMAI!

Ārlietu ministrija

Grāmatas "Un ko nu?!" autore Silvija Grigule Džonsa ir Īrijas veclatvieti, Zaļajā salā nokļuvusi līdzīgi citiem latviešu bēgļiem pēc Otrā pasaules kara. Māte sešiem bērniem un 13 mazbērniem, Īrijas latviešu vidē atsau-

Grāmatas izdošanu līdzfinansējusi Latvijas Republikas Ārlietu ministrija no diasporas atbalsta projektu programmas līdzekļiem

Atdzīvināt atmiņu

Vēstures ekspozīcijas “Sirdsapziņas uguns” veidotāja un pārzine Elīna Kalniņa intervijā Sallijai Benfeldei

Pandēmijas dēļ ekspozīcijas “Sirdsapziņas uguns” Cēsis durvis pagaidām vēl apmeklētājiem slēgtas, bet sarunas ar ekspertiem par vēsturi pavisam drīz atkal turpināsies digitālā formātā un būs pieejamas internetā. Ir tapis arī kāds jauns projekts, kas uzvarējis starptautiskā konkursā, ieguvis finansējumu, un pašlaik Elīna strādā tā īstenošanai, – “Pāršķeļot klusumu”.

Jāpiebilst, ka Latvijas neatkarības atjaunošanas diena, 4. maijs, nesis arī kādu priecīgu vēsti – par sevišķiem nopelniem valsts labā Elīna Kalniņa apbalvota ar Triju Zvaigžņu ordeni.

Par ko ir jaunais projekts, un kādā konkursā tas uzvarēja?

Pagājušā gada rudenī pieteicām projektu starptautiskā konkursā uz grantu programmu, kas saistīta ar vēsturi – Otro pasaules karu, tā sekām un nacionālsociālistiskās ideoloģijas izraisītajiem notikumiem un to sekām Centrālajā un Austrumeiropā. Grantu programmu administrē EVZ fonds Berlīnē – tā nosaukuma atšifrējums ir “Piemīņa. Atbildība. Nākotne”. Daudzās Austrumeiropas valstīs ir sarežģīta pagātne, kurās sekas mēs joprojām jūtam, ir bijuši Hitlera laika upuļi, un nacionālsociālistiskā ideoloģija to ir ietekmējusi. Ir jārupējas par to, lai nevainīgo upuļu piemiņa tiktu glabāta un ka mūsdienu sabiedrībā tiek aktualizētas, kā notika šie traģiskie notikumi, traumatiskā pieredze tā laika sabiedrībā un kāpēc arī mūsdienās par to ir svarīgi runāt.

Bija pieteikti 138 projekti no daudzām valstīm, mēs pieteicām projektu “Pāršķeļot klusumu”, kas veltīts Cēsu ebreju piemiņai. Ir pagājuši jau astoņdesmit gadi kopš 1941. gada augusta sākuma, kad gāja bojā lielākā daļa no Cēsu ebreju kopienas, un mēs vēlamies pāršķelt aizmirstības klusumu, kas ir tikai audzis, un mūsdienu cēsiniekos raisa izbrīnu tas, ka te vispār ir bijusi ebreju kopiena. 1935. gada tautas skaitīšanā par ebreju tautībai piederīgiem sevi atzina 145 cilvēki. 58 no tiem bija bērni un pusaudži vecumā līdz astoņpadsmit gadiem. Tie lielākoties bija cilvēki, kuri bija saistīti ar maziem veikaliņiem, amatnieki – skārdnieki, cepurnieki, šuvēji, arī daži zobārsti. Holokausta pilnībā iznīcināja nelielo Cēsu ebreju kopienu. Pēc Otrā pasaules kara ebreju kopiena Cēsīs vairs neizveidojās un nav arī atjaunojusies. Pirms pāris gadiem līdzās Staļina laika represijās cietušo piemiņas plāksnēm pagalmā pie ekspozīcijas mēs atklājām divas piemiņas plāksnes ar to ebreju vārdiem, kurus bija iespējams identificēt kā Cēsu ebrejus. Toreiz sapulcinājām cilvēkus, kuri identificē sevi ar šo ebreju piemiņu Cēsīs un ir piederīgi ebreju kopienai Latvijā un kuri šodien dzīvo Cēsīs, – bija septiņi cilvēki, kuri ienākuši Cēsīs jau padomju okupācijas gados pēc kara.

Grantu programmas nolikumā rakstīts, ka aktivitātēm jābūt

saistītām ar kultūru, ar mākslu kā valodu, ar kuŗas palīdzību izteikt šo sarežģīto mantojumu. Projektā ar mākslas valodu gribam atjaunot šis no atmiņas pilnīgi izdzisušo Cēsu ebreju kopienas piemiņu. Cēsis viņi saukuši tās par savām mājām un jutušies šeit piederīgi. Nacionālsociālistiskais režīms pasludināja viņus par svešiem, citādiem un iznīcināja.

Kā iecerēts šo projektu īstenot – izstādes, koncerti, akcijas?

Šogad augustā piedalīsimies demokrātijas sarunu festivālā “Lampas”, veidojot sarunu programmu par totalitārisma mantojumu, kas notiks “Sirdsapziņas ugunsku-

40 minūšu gaŗu skaņdarbu balsīm. Viņa iecere ir, ka tas būs darbs korim. Tikš izmantots amerikāņu dzejnieces Meritas Malojas (*Meritt Malloy*) dzejolis “Epitāfija”. Amerikā dažās reformātu baznīcās ebrejiem ir tradīcija pirms kadiša jeb lūgšanas par mirušajiem lasīt šo dzejoli. Teksts oriģinālā ir angļiski, dzejnieks un tulkotājs Edvīns Raups to pārtulkoja latviešu valodā. Sadarbībā ar mūzeju “Ebreji Latvijā” meklējām atsevišķu vārdu tulkojumu jidišā, valodā, kuŗas, vismaz Vidzemē, vairs nav. Ilja Ļenskis, mūzeja direktors stāstīja, ka Cēsu ebreji pirms Otrā pasaules kara

draudzēs locekļi. Tie droši vien bija gan pilsētas, gan apkārtnes ebreji.

Klausītāji no Cēsu centra tiks aizvesti uz mežu, katram iedos austiņu komplektu un tā viņi klausīsies dziedājumu. Klausoties skaņdarbu, viņi vēros vizuālo performanci. Pasākums notiks trīs dienas pēc kārtas, ikreiz klātesot 200 klausītājiem.

Ir vēl viena iecere. Vienīgā informācija par ebreju kopienu, ir tā, ko apkopojusi toreiz vēl Cēsu Valsts ģimnazijas skolniece Anna Katrīne Sandlere savā zinātniski pētnieciskajā darbā. Viņas vectētiņš ir piederīgs ebreju tautībai.

lūgumu saskaņot objektu izvietojumu 23 Cēsu adresēs lielākoties vecpilsētā. Svarīgi, lai tas netraucē gājējus un lai ietves var uzskot. Iecere paredz arī, ka Valņu ielā, kur bijusi sinagoga un kur arī dzīvoja divas ģimenes, būs arī neliels stends ar skaidrojošu informāciju. Ir paredzēts arī nodrukāt nelielas kartes ar aprakstu un skaidrojumu. Ieceres jāsteno līdz nākamā gada septembrim.

Vai projektam ir tikai Berlīnes fonda finansējums?

Mums ir vairāki partneri: mūzejs “Ebreji Latvijā” sniedz konsultatīvu palīdzību, arī Latvijas Nacionālā bibliotēka. “Lampas” ietvaros būs trīs sarunas. Ir arī projekta partneri līdzfinansētāji: Vācijas Federatīvās Republikas vēstniecība Rīgā un Konrāda Adenauera fonds Baltijas valstīs. Izraēlas vēstniecība ir projekta morālais atbalstītājs.

Šodien netrūkst neatrisinātu un sāpīgu jautājumu. Kāpēc, tavuprāt, ir jārunā par sen aizmirsto ebreju kopienu Cēsīs, par notikumiem pirms astoņdesmit gadiem?

To, kāpēc jāatdzīvina atmiņa, es labāk sapratu, pagājušajā gadā lasot Hannas Arentes grāmatu “Totalitārisma izcelsme”. Tā ļauj saprast, kā tā laika sabiedrība vispār nonāca līdz tādiem režīmiem, līdz nacionālsociālistiskajam Vācijā un arī padomju laika režīmam. Lasīju un bija jādama par to, kā pamazām šī noskaņa, domas par liekajiem, nevajadzīgajiem cilvēkiem tautības, kādas slimības, piemēram psihiskas saslimšanas vai citu atšķirību dēļ sabiedrībā veidojas, klusiņām piezogas, līdz tiek pieņemts, ka šie cilvēki ir nogalināmi. Autoritāri un totalitāri režīmi parasti padara kādas sev nevēlamas vai netikamas cilvēku grupas, piemēram, etniskās minoritātes vai homoseksuālus cilvēkus, par beztiesiskiem pilsoņiem, par nevēlamām visai sabiedrībai. Līdzko šie cilvēki padarīti par beztiesiskiem un nevēlamiem sabiedrības acīs, režīms ar viņiem var darīt, ko grib un kā grib, jo viņi vairs netiek uzskatīti par cilvēkiem. Demokrātiskā valstī arī atšķirīgos, citādos cilvēkus aizsargā likums. Totalitārā valstī nekas tāds nav iespējams. Redzot, cik mūsdienās arī Latvijā mēs mēdzam būt neiecietīgi pret visu atšķirīgo, man bija jādama, ka var pienākt brīdis, kad jebkuŗš no mums pēkšņi var nokļūt “nepareizo” cilvēku grupā, kļūt par sava veida minoritāti. Liedzot tiesības kādām sabiedrības grupām, mēs grauļam demokrātiju un tā apdraudam paši sevi, par to pat nenojaušot un to nesaprotot, līdz ir jau par vēlu. Tāpēc man bija svarīgi runāt par atmiņu, pārtraukt klusumu.”

Elīna Kalniņa: “Redzot, cik mūsdienās arī Latvijā mēs mēdzam būt neiecietīgi pret visu atšķirīgo, man bija jādama, ka var pienākt brīdis, kad jebkuŗš no mums pēkšņi var nokļūt “nepareizo” cilvēku grupā, kļūt par sava veida minoritāti. Liedzot tiesības kādām sabiedrības grupām, mēs grauļam demokrātiju un tā apdraudam paši sevi, par to pat nenojaušot un to nesaprotot, līdz ir jau par vēlu. Tāpēc man bija svarīgi runāt par atmiņu, pārtraukt klusumu.”

ra” pagalmā. Vēl nav zināms, vai epidemioloģiskā situācija ļaus cilvēkiem piedalīties klātienē, vai arī sarunas varēs skatīties digitāli.

Galvenais, lielākais notikums tiks īstenots nākamā gada augustā, netālu no Cēsīm, mežā, kur notika ebreju masu slepkavība. Ir iecerēta audiovizuāla performance “Klusums krit”. Reinis un Krista Dzudzilo veidos vizuālo dramaturģiju, viņiem pieder arī šī performances ideja. Skaņu viņi aicināja veidot Kristu Auznieku, jauno komponistu no Latvijas, kuŗš dzīvo un strādā Ņujorkā, studē Jeila Universitātē, darbojas arī kā pasniedzējs un raksta skaņdarbus, kas tiek atskaņoti gan Latvijā, gan citur pasaulē. Līdz jūnijam beigām viņš būs uzrakstījis

runājuši šajā valodā, kuŗā runāja Centrāleiropas un Austrumeiropas ebreji un kuŗa veidojusies no viduslaiku augšvācu valodas. Žaņa Lipkes memoriāla direktore Lolita Tomsonē pārtulkoja ivritā, mūsdienu ebreju valodā, darbības vārdus, kas izmantoti tekstā, jo Krista Auznieka vēlmē bija – tiks dziedāts latviešu valodā, bet ebreju valodās lietotie vārdi arī izskanēs. Kristis vēlējas sadarboties ar kori “Kamēr”, un vasarā koris sagatavos šo dziedājumu. Reiņa un Kristas iecere paredz, ka būs 200 klausītāji, jo informācija liecina, ka tur, mežā, nogalināti 200 ebreju tautības iedzīvotāji un 50 cittautieši. Tā tas varēja būt, jo 1939. gadā Cēsu sinagogā rabīns ir pierakstījis, ka viņam ir 192

Viņas darbs ir vienīgais materiāls Cēsīs, kuŗā kāds ir centies analizēt tautas skaitīšanas datus, apkopot visas pieejamās vēstures druskas. Tas, ko stāstīju par Cēsu ebreju kopienu, ir no viņas zinātniski pētnieciskā darba. Kristai Dzudzilo radās ideja, ka vajadzētu Cēsu pilsētā izveidot nelielus vides mākslas objektus, kas pievērstu uzmanību ebreju kopienai un kas varētu palikt arī pēc projekta. Tie varētu būt 145 apavu pāri, izlieti betonā un izvietoti pie tām mājām, kur ebreju ģimenes tika reģistrētas tautas skaitīšanas laikā 1935. gadā, jo ir zināms, cik tur dzīvojuši bērniņi, cik pieaugušie. Anna Katrīne šīs ziņas ir apkopojusi. Esmu iesniegusi Cēsu domē pirmo skīču projektu un

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

IEVA GROZA

Lēdurga – nepelnīti piemirstā Vidzemes pērle

Pēc novadu administratīvi teritoriālās reformas Lēdurga atradās Siguldas novadā. Lēdurgai ir ļoti izdevīgs ģeogrāfiskais izvietojums: attālums līdz Siguldai 25 km, līdz Limbažiem 25 km, līdz Cēsim 35 km, līdz Valmierai 50 km, līdz Rīgai 65 km.

Lēdurga (*Letthegore, Lettegore, Ledegore*) pirmo reizi ir pieminēta Indriķa kronikas tekstā sakarā ar 1211. gada pavasara notikumiem, kad ridalieši un sāmsalieši izpostīja bīskapam Albertam pakļautās līvu zemes, tai skaitā Lēdurgu. 1223. gada pavasarī sakalieši un igauņi kopā ar krieviem pēc līvu zemju izlaupišanas sapulcējās Lēdurgā un devās atpakaļ uz ziemeļiem. Viņus kaujā pie Urēles sakāva Tālavas karavadonis Remēķis un nogalināja Vilandes krievu garnizona Pavēlnieku Varemāru. 1225. gadā Lēdurgas katoļu baznīcā Romas pāvesta legāts Modenas Viļums līviem noturēja misi. 1589. gadā Lēdurga apvienota ar Turaidu vienā Lēdurgas-Turaidas draudzes novadā. Apdzīvotā vieta izveidojusies ap bijušās Lēdurgas muižas (*Loddiger*) centru. 1932. gadā Lēdurgai piešķirts bieži apdzīvotas vietas (ciema) statuss.

Lēdurgas novads un Indriķa kronikā pieminētā Lēdurgas draudze (latīņu: *Letthegore*) bija senās Gaujas līvu zemes novads pie Metsepoles zemes robežas (tagadējais Krimuldas novads). Gaujas līvu zemju dalīšanas sakarā Lēdurgas novads nav pieminēts kā patstāvīga vienība, tāpēc domājams, ka tas arī ir atradies Livonijas bīskapam Albertam izlozētajā Turaidas zemes daļā.

Augusts Bilenšteins jau 1892. gadā izteicis domu, ka Lēdurgas vietvārds cēlies no līvu vārdiem 'lēd' (lapa) un 'urga' (neliels strauts vai zemiene ar tekošu ūdeni, darbības vārds – plūst, tecēt).

Lēdurgai cauri vijās tirdzniecības ceļš, kas savienojis Turaidas un Metsepoles lībiešu novadus. Te atrasti arī naudas depozīti. Vēstures pētījumos izteikta doma, ka Lēdurgas novads stiepies līdz Aģes upes ietekai jūrā (*Tonisson, 1974*), tādējādi arī mūsdienu Saulkrastu novads būtu piederējis Lēdurgai. Tomēr tas tiek apšaubīts, jo Lēdurgas draudzei viduslaiku kartēs nebija pieejas pie jūras.

Lēdurgas apkārtnē patiešām bagāta ar ūdeņiem – teritorijai cauri tek Aģes un Braslas upes, ir daudz ezeru – Aijažu, Salas, Melnezers, Auniškālna, Melnais, Aģes, Knīderu dzirnavu un Lēdurgas dzirnavu. Toreiz Lēdurgā dzīvoja somugru ciltīm piederīgie lībieši, kuņi tad arī deva daudzus pirmatnējos vietu nosaukumus, no kuņiem daudzi saglabājušies līdz mūsu dienām. Lēdurga sirmā senatnē piederēja pie Turaidas novada un bijusi svarīgs centrs starp Metsepoli un Turaidu.

No 13. gs. līdz pat 19. gs. trīsdesmitajiem gadiem Lēdurga bija vienā draudzē ar Turaidu. Tagadējā baznīca Lēdurgā būvēta no 1767. līdz 1771. gadam, un šie skaitļi ir iekalti tās pamatakmeņos. Lēdurgas baznīcā par mācītāju kalpojis Garlība Merķeļa tēvs Daniels Merķelis (pie baznīcas uzstādīts piemineklis Garlibam Merķelim).

Krogus sienas gleznojumi

Lēdurgas skola dibināta 1871. gadā. Pirmais skolotājs četru klašu skolā bijis Jūlijs Vistucis, pazīstams arī kā literāts ar pseidonīmu Aģinieks, apglabāts Ūpeskalnu kapos. Godinot Apgaismības ideju paudēja Garlība Merķeļa piemiņu un viņa dzimtas devumu, Lēdurgas skolai 1998. gada jūlijā piešķirts nosaukums – Lēdurgas Garlība Merķeļa pamatskola.

1871. gadā izveidojās Lēdurgas dziedāšanas biedrība, kuņā piedalījās dziedātāji arī no apkārtnējiem pagastiem. Dziedāšanas biedrības biedri un citi aktīvistu 1902. gadā nodibināja Lēdurgas Saviesīgo biedrību, pie kuņas 1913. gadā dibināta bibliotēka. No šī laika lēdurdziešiem bija pieejami bibliotēkas pakalpojumi.

Ievērojamākie Lēdurgas novadnieki: Garlībs Merķelis (1769 – 1850) publicists, Apgaismības laikmeta darbinieks, Jūlijs Lācis (1892 – 1941) žurnālists, rakstnieks, sabiedrisks darbinieks; Mārtiņš Liepa (1874 – 1953) rakst-

Ūdensdzirnavas, baznīca, krogs

nieks, žurnālists; Hugo Legzdiņš (1903 – 2004) žurnieks, zemūdenes "Ronis" komandieris, rakstnieks; Valda Mora (1902 – 2001) dzejniece; Paula Baltābola (1891 – 1978) pirmā aktrise; Eduards Brēms (1802 – 1879) pirmais latviešu ārsts.

Straupes-Vidrižu ceļa kreisajā pusē atrodas divas mūra ēkas – no sarkaniem ķieģeļiem 1894. gadā celtā Lēdurgas pagastmāja un tam līdzās – magazīna. Lēdurgas pagastmājā 19. gadsimta otrajā pusē un 20. gadsimta pirmajā pusē darbojās pagasta pārvalde. Otrajā stāvā atradās liela zāle svinībām, ko izmantoja arī tiesas un sapulču vajadzībām. Pirmā Pasaules kara laikā pagastmāja tika izpostīta, naudas skapis sasists, kase izlaupta, arhīvs pa daļai iznīcināts.

Krogus ēka

Šobrīd ēka ir pārveidota par dzīvojamu māju, un tajā atrodas gan privātie, gan pašvaldības dzīvokļi.

Lēdurgas ūdensdzirnavas ir būvētas muižas laikos. Tās piederēja Lēdurgas muižas baronu Kampenhauzenu dzimtai. Dzirnavās bija ļoti laba maltuve, tajā pārstrādāja arī vilnu un kokmateriālus.

2007. gada vasarā Lēdurgas pagastā tika svinēta kristianizācijas 800. gadadiena. Livonijas Indriķa kronikā atzīmēts, ka jau 1218. gadā Lēdurgā darbojies priesteris

greznais altāris un rokoko stilā veidotā kancele. Ķieģeļu sienas, kas pārsegta ar koka buķu velvēm, veido plašu telpu ar 600 apmeklētāju vietām. Baznīcā uzstādīts E. Martina 1902. gadā būvētais divu manuālu ērģeles. Baznīcas interjeru grezno divi kroņlukturi, vienu no tiem ir dāvinājis pirmais brīvvalsts prezidents Kārlis Ulmanis.

Svētā un slavējamā Kunga Priekšteča un Kristītāja Jāņa baznīca Lēdurgā ir uzcelta 1876. – 1878. gados pēc arhitekta Roberta Augusta Pflūga projekta. Pie baznīcas ieejas vārtiem aplūkojams tēlnieka Kārļa Baumaņa veidotais piemineklis Lēdurgā dzimušajam Garlibam Merķelim. Te arī Lēdurgas baznīcas krogs un Freileņu villa, Kampenhauzenas jaunkundzei 19. – 20. gs. mijā tika uzbūvēta vasarnīca.

Muiža ir tikusi mantota un pārpirkta, bet no 19. gs. vidus atkal piederējusi Kampenhauzenu dzimtai. Muižas ēka diemžēl nav saglabājusies, bet vēsturiskie fakti liecina par to, ka tā ir celta 19. gs. 60. gados tā dēvētā Šveices vasaras mājas stilā – koka guļbūve ar barokālām iezīmēm. Pie Lēdurgas muižas bija iekopts skaists parks ar terasēm, kuņas savienoja sarkanu ķieģeļu kāpnes, kas ir saglabājušās līdz mūsdienām.

2020. gada 12. septembrī Lēdurgā tika atklāta pastaigu taka "Lapu upe Lēdurgā" – aptuveni 5980 soļu gara (4,8 km). Tākas sākuma un beigu punkts atrodas Lēdurgas Dendroparkā.

Ēkas, t. sk. Lēdurgas baznīcas krogu, kas atrodas iepretim Lēdurgas luterāņu baznīcai, un Lēdurgas dzirnavas paredzēts iekļaut Pieminekļu sarakstā kā vienotu kompleksu.

Lēdurgas baznīcas kroga ēka (1767 – 1772, valsts nozīmes arhitektūras piemineklis Nr. 6439) līdzīgi citiem mazpilsētu vēsturiskajiem centriem, kopā ar baznīcu iezīmē vēsturisko centru. Kroga ēkas būvniecības gads nav zināms, bet, pēc izpētes materiāliem, apjoma un kompozīcijas, tā izbūvi var attiecināt uz 18. gs.

beigām – 19. gs. vidū. Ēka pārbūvēta 20. gs. Senos laikos kroga misija bija daudz plašāka nekā šodien to saprotam. Krogi ziedu laikos bija lauku sabiedriskās dzīves punkti – tautas kultūras nami, darba birža, mutvārdu "pasta" iestāde un it viss pārējais, kas notika ārpus lauku sētas. Parasta lieta – kur baznīca, tur arī krogs! Bet ne tikai, jo kārtīgā krogā bija "vācu" istaba vai gals, bet karietes kučierim un parastai "tautai" – "stoika" (lete), kur pasūtināt alu vai brandvīnu. Zirgiem – stadula, ratiem – vāgūzis. Kur tad citur, ja ne uz krogu gāja arī dzirnavnieks, skolmeistars un muižas dienderis! Zemniekam jau ārpus mājas citur nebija, kur iet, kā tikai uz baznīcu vai krogu. Krogā varēja ne tikai iedzert – tur nolīga kalpus un norunāja maiņas vai citāda veida tirdznieciskus darījumus, uzdancoja, un jaunie noskatīja savu nākamo laulāto. Dažreiz krogā arī izkāvās un vienu otru aplaupīja... Periodikā atrodams raksts, kuņā var lasīt, ka Lēdurgā uz kroga sienas bijis rakstīts: "Kampenhauzena slaucamā gov", bet uz kroga durvīm: "Muļķu slauktuve".

Padomju okupācijas laikā Lēdurgas kroga ēka tika izmantota kolchoza darbinieku dzīvošanai, te bijis stikla taras pieņemšanas punkts, te atradies kolchoza veikals, vēlāk, 90. gados, veikala telpās tirdznieciskās darījuma apmērā padomju laikā tikusi sadalīta kolchoza darbiniekiem mazdārzņiem.

Šobrīd krogs ir ļoti bēdīgā stāvoklī, pirms vairākiem gadiem cieta ugunsnelaimē un tam daļēji ir nodedzis jumts. Lai saglabātu ēku, pirms gada jumts tika pārklāts ar pagaidu tentu un tika nobalstītas nedrošās sienas. Lai arī ēka ir ļoti cietusi, tomēr kroga telpā saglabājušies senie sienu apgleznojumi. Biedrība "Lēdurgas Ezerkalni" cenšas saglabāt no sabrukšanas un atjaunot seno krogu, izveidojot to par kultūras centru, kas kalpotu gan vietējiem iedzīvotājiem, gan Lēdurgas viesiem.

Daļu ēkas, kuņā vēsturiski bijusi kroga zāle, ir iecerēta atjaunot kā kroga telpu, bet atlikušās telpas izmantot par pulcēšanās vietu dažādu interešu grupām.

Kroga teritoriju iecerēts labiekārtot par pastaigu parku ar lapenēm un terasi vasaras pasākumiem – kā kino, teātra vakariem, jo šai ēkā pagājušajā gadsimtā ir notikusi pirmā pašdarbības teātra izrāde Latvijā.

Otrā stāvā paredzēts veidot telpas nakšņošanai. Paredzēts arī izveidot nelielu maiznīcu – kafējnīcu, kur varēs nobaudīt svaigi ceptas maizītes ar garšīgu kafiju vai tēju. Lai visas ieceres piepildītu, ir nepieciešams finansējums, un ikkatrs mazumiņš ir nozīmīgs!

Ja Jūsu dzimtas saknes saistās ar teiksmaino Lēdurgu un ja vēlaties iesaistīties, ziedojumu ieskaitiet norādītajā bankas kontā! Rakstiet – "Ziedojums".

Biedrība "Lēdurgas ezerkalni" Reģ.Nr. LV40008303050
Konta Nr.: LV75HABA0551050137870
Lai mums kopā izdodas! Un – gaidām ciemos!

DAIGA
MAZVĒRSĪTE

(Nobeigums no Nr. 19)

Viņa ar manu tēvu nesarakstījās bailēs no Sibīrijas, varbūt viņu pat izsūtīja. Un es tanti satīku tēva mājās. Toreiz no Kanādas atvedu piecus kilogramus kafijas un uzdāvināju tantei. Otrā rītā tai lauku mājā pamodos, iegāju virtuvē cauri kūtij. Uz malkas plīts stāvēja milzu katls un smuki smaržoja.

“Ko tu dari?” es prasīju.

- Kafiju vāru!

- Tik daudz?

- Jā, visa nedēļai!

Nākamajā gadā tante nomira. Mans tēvs brīvu Latviju vairs nepiedzīvoja – aizgāja mūžībā 1987. gadā. Par kafiju runājot – manā bērnībā Korbijā mēs dzērām šķīstošo. Paps dzēra kafiju no sirupa, kas jāaplej ar karstu ūdeni.

Mamma daudz strādāja, reizēm mums talkā nāca Eglīša kundze, lai vakariņas būtu galdā, kad mēs pārņākam no skolas un tēvs no darba. Reiz es nolēmu pamēģināt mums visiem uztaisīt ēst un tā arī iesāku. Mans pirmais ēdiens bija kartupeļu biežputra un aknas, ko pagatavoju citādāk nekā mamma. Man bija grāmata *The Joy Of Cooking*, un tur tā mērce bija daudz plānāka. Oriģinālā grāmata jau sen izjukusi pa lappusei, bet atkārtotais izdevums stāv manā plauktā.

Pārsteigums visiem bija liels, un man tas ļoti patika. Pamazām kļuva par pavāru savai ģimenei, pārņēmu no mammas šos pienākumus. Virtuve gan pēc tam bija kā kaņķalauks, mazgāt traukus man nepatika.

Beidzot pamatskolu, man bija ideja mācīties par žurnālistu. Mans brālis Jānis iestājās Nūkāsulas universitātē studēt ģeoloģiju, bet nepabeidza. Andrejs studēja bioloģiju, bet arī izstājās. Kad sāku runāt par žurnālistiku, man teica – “Mārtiņ, aizmirsti, tu arī nepabeigsi!” Ko tad lai daru? Un brālis Juris ieteica: “Ja jau tev patīk ceļot, tev patīk ēst gatavot, tad kāpēc tu nevarētu būt pavārs uz kāda kuģa.” Tā nu pēc brāļa ieteikuma septiņpadsmit gadu vecumā pametu Korbiju un aizbraucu uz *Henley-in-Arden* pie *Stratford upon Avon*, kur bija reklamēta prakse, ja gribi mācīties par pavāru. Izturēju vienu nedēļu un aizmuku atpakaļ uz mājām, jo nebiju pieradis būt prom no ģimenes, un man tur darīja pāri. Pavāri tajā laikā bija šausmīgi... Tad iestājos Korbijas Tehniskajā kolledžā kulinārijas nodaļā, bet par kuģa pavāru tā arī līdz šai dienai neesmu kļuvis.

Pirmais, ko tehnikumā gatavoju bija omlete – ja tev tā sanāk, tad varbūt būsī pavārs!

Man ļoti patika mācīties, bija jāapgūst visa kulinārija – no zupām un cepešiem līdz saldajiem ēdieniem, pilns komplekts. Nolikku eksāmenu – taisīju senu kiša recepti, bet ar austerēm. Pamazām biju iesācis eksperimentēt – gan tehnikumā, gan mājās, kur taisīju jubileju galdus mammai, papum, brāļiem. Taisīju to, ko mācīja skolā – ēdienu no britu un franču virtuves. Ļoti, ļoti iedziļinājos pavārmākslā, tehnikumu pabeidzu ar *City of Guilds* diplomu.

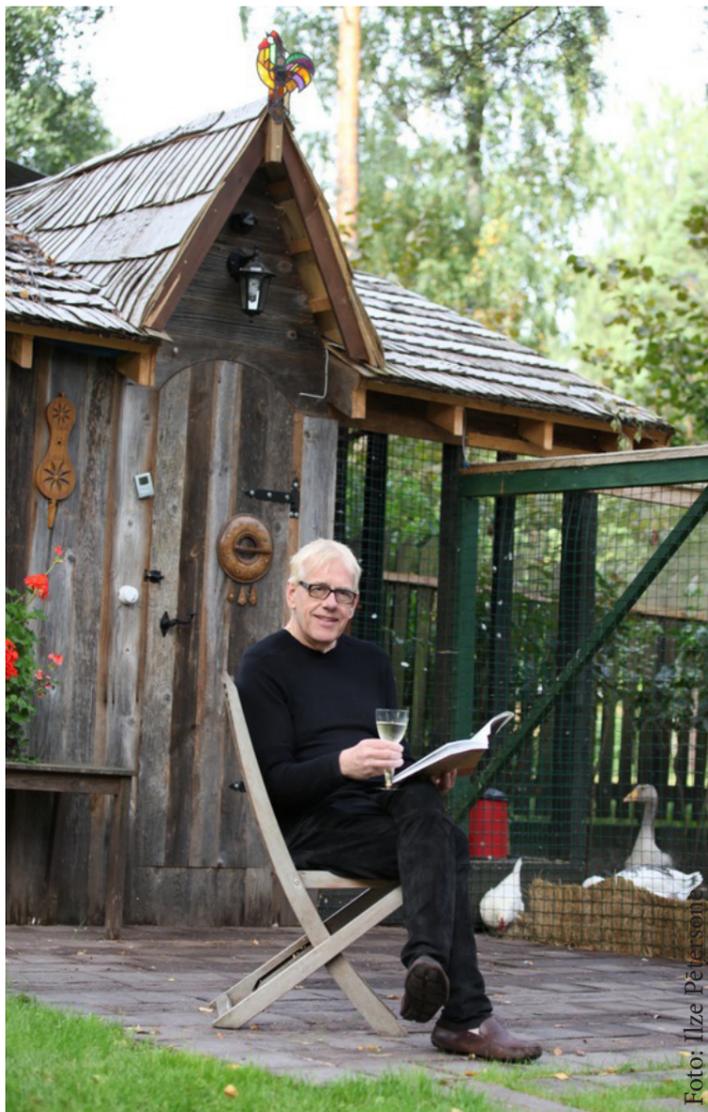

Foto: Ilze Pētersona

Paralēli mācībām strādāju praksē Korbijas viesnīcas restorānā, kas piederēja *Scottish & Newcastle Breweries*, kam bija arī filiāles Londonā. Tur iesākumā tikai tīrīju dārzeņus un mazgāju katlus – darīju visu to, kas man principā patika vismazāk. Galvenais pavārs nelaida pat plīts tuvumā, izņemot reizes, kad plīts pēc darba bija jāmazgā. Man maksāja četras sterliņu mārciņas par mēnesi.

Tas bija smalks restorāns, ēdienkartē bija garneļu kokteilis, un taisīja arī bruņurupuču zupu. Bija arī foreļu diķis ar dzīvām forelēm. Ar laiku drikstēju dārzeņu vai kartupeļu biezeni smalcinātājā pagatavot. Uz restorānu veda lielus cūku liemeņus, kas bija jāsadala attiecīgos gabalos – ribas, karbonāde, krūtiņa. Tiku arī pie šāda darba, tīrīju liellopu fileju, un, ja līdz ar plēvi nonāca nost arī kāda gaļas kripatiņa, es dabūju no šefa pa pakausi. Galvenais pavārs Hārvijs Smits bija skots, man viņš ļoti nepatika. Vēl tagad palikuši vairāki ievainojumi no viņa – reiz iesita ar nazi pa plaukstu, rēta joprojām redzama. Smits bija brutāls, lamājās, bet nebija jau, kur sprukt. Tas bija vienīgais labais restorāns Korbijā, bija vien jāciešas. Trīsreiz tomēr muku prom no turienes, bet mamma sūtīja atpakaļ.

Smits bija šausmīgi stingrs, kaut kāda pretī runāšana nenāca ne prātā, taču no viņa iemācījos dzelzs disciplīnu. Pārējie pavāri mani kā jaunāko apcēla. Pienāca diena, kad drikstēju gatavot uzkodas, par ko biju ārkārtīgi lepns. Mans pirmais pasūtījums bija restorāna slavenais garneļu kokteilis – firmas kokteilis. Laimīgs sagriezu ledus

salātus, Martini glāzē salīku iekšā, tad garneles un mērce pāri. Izdekorēju glāzi, un viesmīlis ar manu veikumu aizgāja uz restorāna otru galu. Staroju no prieka, ka beidzot esmu pagatavojis savu pirmo ēdienu, bet tad ieraudzīju, ka zāles pārzinis nāk atpakaļ ar manu kokteili un glāze joprojām ir pilna! Sapratu, ka kaut kas nav kārtībā, bet man bija jāpaliek savā darba vietā, jo režīms stingrs – apkārt skraidīt nevien nedrīkstēja. Deguna priekšā man no glāzes izvilka tārpas, kas, protams, bija viņu pašu ielikts, bet par to es uzzināju tikai pēc pusgada. Tai mirkli es noticēju un pārbijos līdz nāvei. Lai nu kas, bet netīri salāti man nekad mūžā nav bijuši – vislabākā žāvēšana pēc mazgāšanas ir pēc manas mammas metodes: salikt salātus kisenā un griezt uz riņķi, kamēr sausi – kā veļas žāvētājā.

Tolaik paciņās fasēts vēl nebija nekas, pilnīgi visi produkti nāca no zemnieku saimniecībām kopā ar smiltim un melnzemi. Biju dzirdējis, ka, iemērcot sālsūdenī, viss dzīvais atdalās un uzpeld virspusē. Reiz centos izdarīt vēl labāk, lai būtu droši, – iemērcu salātus sālsūdenī uz nakti, un otrā rītā no tiem bija palicis kaut kas lupatai līdzīgs. Un pavārs visu priekšā tos vēl izgriezta kā veļu, lai mani vēl vairāk izsmietu.

Jā, tur bija tādi meistarstiķi, ka bija ļoti jāuzmanās, lai būtu soli priekšā kollēģu zobgalībām. Vienu dienu šefs teica, lai dodos uz noliktu un skapi sameklēju *Elbow grease* (no franču valodas cēlusies humoristiska idioma, apzīmē smagu roku darbu – D.M.). Eju un meklēju, nav tur nekā tāda. “Ak,

tad būs beidzies. Ej uz veikalu un nopērc vienu paku!” Nauda pirkuņiem jāprasa viesnīcas otrā stāva reģistratūrā. Tur sacīju, ka pavārs man lika nopirkt *Elbow grease*. Tas Hārvijs Smits jau viņus bija sazvanījis, man iedeva naudu un gāju turpat netālu uz lielveikalu. Apskatīju visas birkas un cenu zīmes, nekur tāda vārda nav. Pasaucu veikala darbinieku un skaidroju, ka pavārs mani atsūtīja pēc *Elbow grease*. Un šis sāka skaļi smieties – bet es tādu vārdu nemaz nezināju. Droši vien ne katrs var izturēt tādu darbaudzināšanu...

Kādu reizi man bija jāuzstājas draudzes namā ar deju ansambli, četros bija mēģinājums, sešos sākas koncerts, un palīdzu, vai varu darbu pabeigt trijos. Bet pavārs iespīdējās un nelaida, līdz brāļi atnāca man pakaļ. “Mārtiņš nav izpildījis visus savus darbus un nekur neies! Viņam vēl tvaika nosūcēja filtrs jānomazgā.” Tas filtrs bija

es varbūt nebūtu kļuvis tik pedantisks un precīzs, kas zina, vai būtu tik tālu ticis savā dzīvē?

Kad pabeidzu tehnikumu, aizbraucu uz Londonu, kur turpināju mācīties un arī strādāt. Tā arī bija *Scottish & Newcastle Breweries* filiāle, kur iekārtoties man palīdzēja Saksa kundze Korbijas viesnīcā. Tas bija *British Steel Corporation*, kas atradās *Marlebo*. Vienu otru reizi tēvs mani bija ņēmis līdzī savos braucienos uz Londonu, pa nakti palikām Daugavas Vanagu mītnē, kam iepretim ir Haidparks. Tur apmetos arī šoreiz, divi mani brāļi jau bija priekšā, un, tā kā mans tēvs bija DV saimniecības pārzinis, saviem dēliem viņš nedeva nekādas atlaides. Kā aizgājām no mājām, kļuvām pilnīgi patstāvīgi, vecāki naudu un paciņas nesūtīja. Īres maksa gan bija tikai pusotra mārciņa nedēļā, bet pat to nevarēju atļauties, jo nauda aizgāja citām lietām. Par laimi, varēju pa-

Hermīne Alma Ritiņa ar dēlu Mārtiņu Ritiņu

milzīgs, tagad var ielikt trauku mazgājamā mašīnā, bet toreiz bija jāiet ārā un jāmazgā no ugunsdzēsēju šļūtenes. Brāļi palīdzēja mazgāt, steidzāmies uz draudzes namu. Publika jau bija sanākusi, dabūjām kāpt pa logiem iekšā, jo pa durvīm cauri pūlim vairs netikām. Mamma uztraukusies, kur mēs esam palikuši...

Katru piektdienu pavāri sanāca kopā, no savām atvilktnītēm izvilka kaut ko dzeramu un pipējamu. Es dzēru kolu. Pavārs Braiens, šefs teica, ka man jādzēr tas pats, ko viņi, tāpat rums ar kolu. Man pieredze jau bija, nu, ko lai dara, dzēru ar. “Tev jāpipē!” Spiesta lieta, bet pipēju arī kompānijas pēc, kaut gan man tā lieta nepatika. Bet, kā jau tā dzīvē gadās, ar laiku iepatīkās gan dzert, gan pipēt.

Savu šefu izturēju trīs gadus. Kad jau dzīvoju Kanādā, mans šefs Hārvijs mani uzmeklēja un izturējās tā, it kā mēs būtu veci draugi – aizgājām pat uz hokeja spēli. Re, kā laiks visu ārstē, un, pateicoties viņa stingrībai, es ļoti daudz iemācījos – ne tikai disciplīnu, bet arī pavārmākslu. Nav jaunuma, bez labuma. Ja viņš būtu ļoti labs un laipns,

ēst darbā – protams, ne jau viesu līdz galam neapēstās porcijas, bet, ēst gatavojot, bieži iznāk kaut ko pagaršot, un pamazām vien – vēders pilns. Vai arī kaut kas krīt uz grīdas, bet tu ātri noķer un – mutē iekšā!

Tai mājā dzīvoja vairāk nekā trīsdesmit jaunieši, katru vakaru lejā, bārā, satikāmies. Kad naudas nebija, deva dzert uz kredīta, algas dienā varēja samaksāt, un mums gāja ļoti lustīgi. Spēlējām kārtis – zolīti, durakus, pokeru, protams, ļoti daudz sarunājāmies, rīkojām jautros vakarus, dziedājām, kāds spēlēja ģitāru, cits klavieres, es gan ne. Kā jauns iebraucējs – atkal ballīte! Gan jau daudzi tautieši mani noteikti atceras arī no 1977. gada dziesmu svētkiem, kad jau saimniekoju Londonas Daugavas Vanagu namā, vai varbūt ir dziedājuši kopā ar mani Londonas jautājā korī vai dejojusi Londonas dejojāju kopā?

AKKA/LAA

Darba radīšanai izmantots AKKA/LAA stipendijas finansējums

PBLA atver digitālo karti “Latviešu archīvi pasaulē”

Jau gadiem ilgi mūsu centrālās organizācijas, kā arī latviešu draudzes, biedrības un apvienības visā pasaulē ir centušās saglabāt trimdas archīvus – svarīgu Latvijas valsts vēstures sastāvdaļu. Pandēmijas apstākļos, kad nevaram pulcēties, dziedāt, dejojot un svinēt klātienē, ir īstais laiks apzināt, kur un kādi latviešu archīvi un archīvi par latviešiem ārzemēs ir pieejami!

PBLA, izmantojot Kultūras ministrijas atbalstu un interesi no Ārlietu ministrijas diasporas lietu sekretariāta, gada sākumā uzsāka projektu “Latviešu archīvi pasaulē” ar nolūku apzināt organizāciju un privātpersonu rīcībā esošos vēsturiskos materiālus un digitāli publicēt materiālu atrašanās vietas visos kontinentos.

Lai iegūtu nepieciešamo informāciju, PBLA pārstāvēcība Rīgā no 1. februāra līdz aprīlim veica aptauju “Archīvu materiāli latviešu kopienās ārpus Latvijas”, aicinot organizācijas un privātpersonas iesaistīties diasporas mantojuma apzināšanā. Kopā tika saņemtas apmēram 170 at-

saukmes jeb veidlapas, no kurām vairāk nekā 90 bija aizpildījušas organizācijas. Atbildes saņemtas no visas pasaules un arī no dažādām paaudzēm, bet vislielākā atsauce bija no latviešiem ASV un Austrālijā. Izdevies uzrunāt arī cilvēkus ar latvisku izcelsmi, kas nerunā latviski un neiesaistās latviskā dzīvē, bet kuŗu īpašumā ir vērtīgi materiāli.

Izmantojot aptauju rezultātā iegūtos datus, tika izstrādāta digitāla karte, kur ērti skatāma un meklējama informācija par latviešu archīviem pasaulē. Ikviens interesents var apskatīt un lietot digitālo karti, atverot saiti arhivi.pbla.lv/. Digitālās kartes lapā iespējams atlasīt interesējošo informāciju, balsoties uz archīva turētāju, materiālu veidu vai laika periodu, uz kuŗu materiāli attiecas. Uzklīkšķinot uz izvēlēto punktu kartē, atveras sadaļa, kur skatāma sīkāka informācija par archīvu materiāliem konkrētajā vietā.

PBLA plāno regulāri atjaunot un papildināt karti, tādēļ ikviens,

kuŗa īpašumā ir archīvu materiāli par latviešiem ārzemēs, ir aicināts iesaistīties projektā, sazinoties ar PBLA pārstāvēcību. Digitālā karte ir projekta pirmais posms, projekta turpinājumā PBLA sadarbībā ar Latvijas archīvu ekspertiem ierakstīs informātīvus seminārus par tādām temām kā archīvu materiālu vākšana, apstrādāšana un sistematizēšana, archīvu materiālu digitalizācija, pārvešana un nodošana citam archīvam. Paredzams, ka semināru ieraksti tiks demonstrēti plašākai auditorijai 2021. gada rudens pusē, apvienojot tos ar tiešsaistes diskusijām ar ekspertiem.

“Trimdas archīvu mājupceļš” –

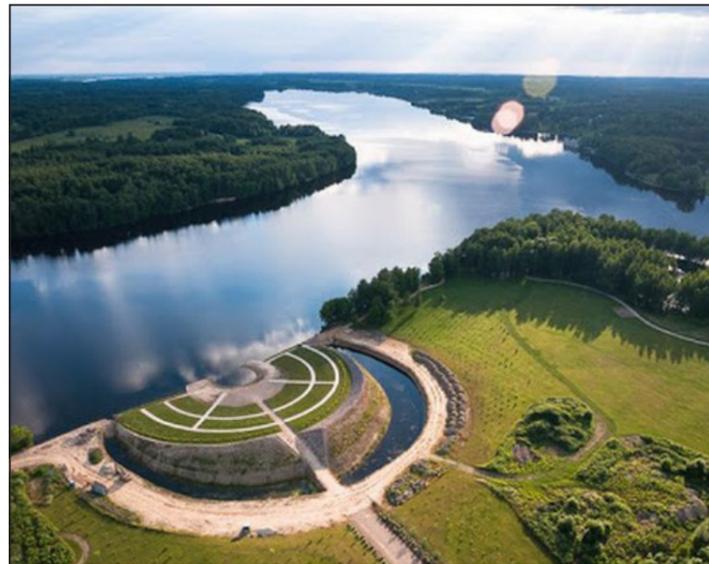
materiālu krājumu ar šādu nosaukumu savukārt tiek apkopots un sagatavots izdošanai grāmatā un arī digitāli laikrakstu *Laiks* un *Brīvā Latvija* redakcijā. Tas tapis kopā ar muzeju speciālistu, krājumu “Trimdas archīvi atgriežas” autoru Māri Branci un ar Latvijas Kultūras ministrijas un Amerikas Latviešu apvienības atbalstu. Krājumā iekļauti raksti pat trimdas vēsturiskā mantojuma ceļiem uz Latviju, par gluži konkrētām ekspozīcijām, kā arī praktiska informācija par archīvu materiālu noformēšanu un nosūtīšanu uz piemē-

rotajām vietām Latvijā, kur šis mantojums tiks atbilstīgi sagatavots glabāšanai, izstādīšanai un – pats galvenais – profesionālai apstrādei.

Par krājuma klajā nākšanu ziņosim atsevišķi.

Publikāciju sagatavoja
Ligita Kovtuna

Mediju atbalsta fonda
ieguldījums no Latvijas
valsts budžeta līdzekļiem

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Likteņdārzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdārzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Likteņdārzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs – uzcelt Saieta namu! **Palīdz! Ziedo!**

Nodibinājums “Kokneses fonds”

Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:

AS “Citadele banka”

Konts: LV94PARX0015211160001
SWIFT: PARXLV22

Starpniekbanka ziedojumiem USD:

USA CITIBANK, N.A., NEW YORK

Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas www.liktenadarzs.lv

Likteņdārza atbalstītāji dāsni ziedo piemiņas vietas izaugsmei

Gan īpašu Likteņdārza objektu labiekārtošanai, gan ikdienas uzturēšanai dārza draugi un atbalstītāji šī gada pirmajā pusgadā ziedojuši vairāk nekā 30 tūkstošus eiro, tostarp ir saņemti vairāki īpaši dāsni ziedojumi.

Sandra Kalniete, Eiropas Parlamenta deputāte, Kokneses fonda padomes priekšsēdētāja: “Ikvienu ziedojumu Likteņdārzam pieņemam ar pateicību un ikkatrs ziedojums ir ārkārtīgi svarīgs praktisks atbalsts dārza pastāvīgai labiekārtošanai un uzturēšanai. Pagājušajā sezonā Likteņdārzā uzņēmām rekordlielu skaitu apmeklētāju – tikai aktīvās sezonas laikā vien dārzā viesojās vairāk nekā 100 tūkstoši cilvēku. Kā apmeklētāju, tā ziedotāju pastāvīgais atbalsts sniedz lielu gandarījumu, jo apliecina, ka Likteņdārzs nostiprinās mūsu kopīgajā apziņā par gaišas atceres un spēka vietu.”

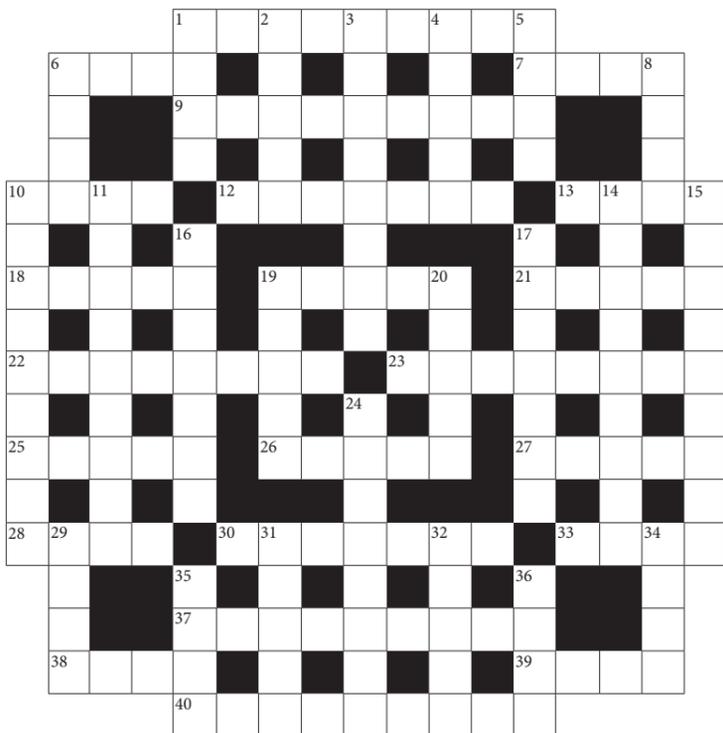
Lielu atbalstu Likteņdārzam sniedz ārzemēs dzīvojošo latviešu ģimenes un diasporas organizācijas – piemēram, Kuno un Nora Šmiti no Linkolnas, Nebraskā, ziedojuši 1500 ASV dolarus, kas tiks izlietoti Pļavas ziedu kalna veidošanai, Daugavas Vanagu apvienība Linkolnā ziedojuši vairāk nekā 1000 eiro, savukārt 300 eiro ziedojums saņemts no Toronto Latviešu biedrības sestdienas skolas.

“Likteņdārza ziedotāji, atkarībā no ziedojuma apjoma, ierindojas vairākās pakāpēs – ir Kadīku, Pilādžu un Kastaņu saimes, kā arī Dižozola pakāpes ziedotāji. Šajā pusgadā kuplāka kļuvusi mūsu ziedotāju Kastaņu saime, jo esam saņēmuši novēlējuma ziedojumu 10 tūkstošu eiro apmērā. Šie ziedotāji vēlas saglabāt savu privātumu un ir lūguši neatklāt viņu vārdus, bet esam šai ģimenei patiesi pateicīgi,” norāda Sandra Kalniete.

Likteņdārza draugi nereti ziedo arī konkrētu cilvēku piemiņas iemūžināšanai, tā arī šajā pusgadā saņemti divi šādi ziedojumi – studentu korporācijas “Dzintra” filistru biedrība ziedojuši 300 eiro Sarmītes un Ulda Gravu piemiņai, bet 600 eiro ziedoti Dainas Rozenbergas piemiņai.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Āzijas robežupe. 10. Tādas, kas nepiedalās, neiesaistās strīdā. 11. Dona Kihota zirgs M. Servantesa romānā. 14. Latviešu rakstniece (1861-1933). 15. Tāds, kas par visu šaubās. 16. Tiesiskais stāvoklis. 17. Vergturu pilsētvalsts Ziemeļāfrikā (tag. Tunisas apkaimē). 19. Lielbritānijas administratīvi politiskā sastāvdaļa. 20. Franču grafiķis (1908-1982). 24. Miesā iedūrusies neliela, asa no koka atplisusi skaidiņa. 29. Upe Kurzemē. 31. Budistu mūki. 32. Cilvēks, kas saka nepatiesību. 34. Apdzīvota vieta Tukuma novadā. 35. Dzeltenzeme. 36. Anġļu izgudrotājs (1736-1819).

Krustvārdu mīklas

(Nr.19) atrisinājums

Līmeniski. 1. Stīprs. 7. Sabile. 10. Utopija. 11. Brāmss. 12. Kalifs. 13. Liedags. 14. Šautra. 15. Sanita. 16. Maiss. 19. “Santa”. 22. Kaist. 24. Sētas. 25. Rucava. 26. Iesals. 27. Labas. 28. Slava. 31. “Aisma”. 34. Sīsla. 37. Smaida. 39. Kanāls. 40. Trausla. 41. Bamako. 42. Saunas. 43. Saturēt. 44. Airans. 45. Alatas.

Stateniski. 2. Turlava. 3. Pamatot. 4. Susla. 5. Mošeja. 6. Pīkaps. 7. Sakss. 8. Balanda. 9. Lafetes. 16. Masalas. 17. Istabas. 18. Sasista. 20. Nauda. 21. Abava. 22. Kaska. 23. Ielas. 29. Limbaži. 30. Vaidava. 32. Isnauda. 33. Malnava. 35. Imanta. 36. Lustra. 38. Atoss. 39. Kasta.

Līmeniski. Saulaines agrākais nosaukums. 6. Kallu dzimtas augs. 7. Tēls J. Raiņa lugā. “Pūt, vējiņi”. 9. K. Skalbes memoriālais muzejs. 10. H. Ibsena luga. 12. Taisnspārņu apakškārtas kukainis. 13. Gan viena, gan otra no divām. 18. Iekaisīt augsnē sēklas. 19. Apdzīvota vieta Cēsu novadā. 21. Krustziežu dzimtas augs. 22. Noteka. 23. Aizliegt. 25. Karpu dzimtas zivs. 26. Lokveida pārsegumi. 27. Svina oksīda tehniskais nosaukums. 28. Sai-

stīt. 30. ASV štats. 33. Tuksneša un svešzemju dievs ēģiptiešu mitoloģijā. 37. Tēls V. Igo romānā “Parīzes dievmātes katedrālē”. 38. Latviešu rakstnieks (1885-1945). 39. Latviešu gleznotājs (1892-1958). 40. Lietuvišu komponists, ērģelnieks, kordiriģents (1867-1916).

Stateniski. 1. Sporaugs. 2. Amūras pieteka. 3. Nogulumiezi. 4. Sīkumi. 5. Kukaiņēdāju kārtas dzīvnieks. 6. Franču vijolnieks (1880-1953). 8. Eiropas un

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SPORTS

APKĀRT HOKEJA RIPAI

85. PASAULES ČEMPIONĀTS PILNĀ GAITĀ!

Latvijas hokeja izlase uzsākusi savu 24. dalību augstākajā līgā pasaules 85. čempionātā, kas notiek Rīgā. Turnīrā startējošās 16 komandas sadalītas divās grupās, pa astoņām vienībām katrā, kas katrai izlasei apakšgrupas sacensībās garantē septiņas spēles. Pēc viena riņķa grupu spēlēm katras apakšgrupas četras labākās komandas ceturtdaļfinālā turpinās cīņu par medaļām, bet turnīra vājākās komandas šogad nepametīs elites līgu.

Latvijas izlase nav pēdējā sastāvā. Ģimenes pieauguma dēļ izlasei talkā nenāk vārtsargs **Elvis Merzļikins**, jauna līguma gaidās ir uzbrucējs **Rūdolfs Balcers**, kurš, tāpat kā šosezon nespēlējušais **Zemgus Girgensons**, dziedē savainojumu. Savukārt Stenlija kausa izcīņu turpina uzbrucējs **Teodors Bļugers**, kuram nav atstāta vieta Latvijas izlases pieteikumā. Šajā čempionātā jāiziet bez ilggadējās izlases aizsarga **Gunta Galviņa**, bet karjeru valstsvienībā noslēdzis cits šīs pozīcijas spēlētājs **Krišjānis Rēdlihs**.

Turnīra B apakšgrupā spēlēs Latvija, Kanada, Somija, ASV, Vācija, Norvēģija, Itālija un Kazachstāna, spēles notiek *Arēnā Rīga*. A apakšgrupā ir Krievija, Zviedrija, Čehija, Šveice, Slovākija, Dānija, Baltkrievija un Lielbritānija, komandas spēlēs Olimpiskā sporta centra futbola laukumā ierīkotajā ledus laukumā. Rīga pasaules meistarsacīkstes līdz šim vienīgo reizi uzņēmusi 2006. gadā.

Kanadas izlase Rīgā ieradusies ar 21 debitantu sastāvā, bet bez spožām zvaigznēm un augstu rezultātivitāti demonstrējušiem spēlētājiem. Tikai četri hokejisti iepriekš spēlējuši pasaules čempionātā.

Dānijas hokeja izlase sagādāja lielu pārsteigumu 2021. gada pasaules čempionātā hokejā. Pateicoties Niklāsa Jensena trim vārtiem ar rezultātu 4:3 dāņi pārspēja Zviedrijas valstsvienību. **Vācijas** hokejisti pārlicinot ar 9:4 pārspēja italiešus. **Krievijas** vienība (Krievijas olimpiskā komanda KOK) tikai pēdējās sekundēs "izrāva" uzvaru spēlē ar Čehijas valstsvienību – 4:3.

KLUPIENS PRET KAZACHSTĀNU

Latvija – Kazachstāna 2:3 (0:0, 1:1, 1:1, 0:0, 0:1). Pēc spēles ar Kanadu notika izmaiņas Latvijas vienības virknējumos. Savainojuma dēļ Latvijai nevarēja palīdzēt Oskars Batņa, kurš guva vārtus spēlē pret Kanadu, un Renārs Krastenbergs, bet pirmās spēles izlases rindās šajā čempionātā aizvadīja ātrie Māris Bičevskis un Miķelis Rēdlihs.

Latvijas hokeja izlase pasaules čempionāta otrajā spēlē *Arēnā*

Rīgā pēdējās metienos ar 2:3 zaudēja Kazachstānas vienībai, kas pirmo reizi kopš 2016. gada atkal spēlēs elites līgā. Pēdējās metienos rezultātīvi sāka Miks Indrašis, raidot ripu starp Bojarkina kājsargiem – 1:0. Uz to Sins atbildēja, no neērtās puses ieceļot ripu vārtu augšējā stūrī – 1:1. Dārziņš guva vārtus, ripai pārkūleņojot par vārtsarga kājsargu – 2:1, bet Volkam pēc Kivlenieka apspēlēšanas ripa noslidēja no nūjas. Roberts Bukarts iemeta kreisajā vārtu stūrī no neērtās puses, bet Mihailiss netuvojās Kivleniekam, raidot ripu vārtos, – 3:2. Daugaviņam neizdevās apmānīt vārtsargu, bet Starčenko iemeta ripu Kivleniekam starp kājām – 3:3. Pēdējā metienu sērijā vārtsargu nepārspēja Ričards Bukarts, bet Dīcs trāpīja pa vārtu stabu. Turpinot sēriju līdz pirmajiem gūtajiem vārtiem, astotajā sērijā Kivleniekam ripu starp kājām iemeta Aleksejs Makļukovs, bet Roberta Bukarta metienu vārtsargs tvēra.

Latvijas izlasei tas bija pirmais zaudējums pret Kazachstānu pasaules čempionātu vēsturē. Mūsu izlases rindās vārtus guva Lauris Dārziņš un Ričards Bukarts. Latvijas izlases vārtus visu spēli sargāja Matīss Kivlenieks. Par labāko Latvijas izlases spēlētāju šajā spēlē tika atzīts aizsargs Uvis Balinskis.

Latvijas – Kazachstānas spēle spraigu un drāmatisku brīžu netrūka... // Foto: LETA

Zaudējums vājai komandai tūlīt pat pēc gūtiem punktiem pret hokeja lielvalsti. Vai bija visu spēku izlikšana pirms visnotaļ svarīgākas spēles? Mūsu hokejistiem neiznāca pienācīgi atpūties, jo pret kazachiem bija jāspēlē uzreiz nākamajā dienā pēc spēles ar kanadiešiem.

Kazachstāna Rīgā bija ieradusies ar virkni naturalizēto spēlētāju. Viens no viņiem – zviedru vārtsargs Henriks Karlsons – ģimenes apstākļu dēļ atstāja izlases nometni. H. Karlsona prombūtne Kazachstānai ir liels zaudējums, jo pārējiem vārtsargiem nav augstākā līmeņa spēļu prakses. Lauvas tiesu no kandidātu saraksta esošajiem aizsargiem un uzbrucējiem veido Kontinentālās hokeja līgas (KHL) komandas Nursultanas *Baris* spēlētāji, bet visi trīs vārtsargi iepriekšējā sezonā un līdzšinējā karjērā lielākoties spēlējuši Kazachstānas čempionātā.

"Pretinieki bija svaigāki un labāk slidoja, ātri iespējot mūs aizsardzības zonā. Aizsardzībā pavadījām pārāk daudz laika savā zonā, taču nedevām viņiem

daudz iespēju, turklāt labi vārtos spēlēja Kivlenieks. Tā ir lieliska komanda, kas vairākus gadus ir saspēlējusies KHL. Varēja redzēt, ka komandas kodols ir saspēlējies vairāku gadu garumā," pēc spēles preses konferencē stāstīja Latvijas valstsvienības galvenais treneris Bobs Hārtlijs. Izlases aizsargs Uvis Balinskis secināja, ka Kazachstānas vienība kā trumpi izmantojusi to, ka bijusi svaigāka par Latvijas komandu.

Nākamajā spēļu kārtā Kazachstānas vienība atkal lika par sevi runāt. Un atkal viņu hokejisti "spīdēja" pēdējās metienos, tautā sauktiem par "bullīšiem". Ar 2:1 tika pārspēti vairākkārtējie pasaules čempioni Somijas hokejisti.

Vārtsarga Matīsa Kivlenieka parādītais sniegums pirmajās divās spēlēs pasaules čempionātā ļauj viņu uzskatīt par Latvijas hokeja izlases vērtīgāko spēlētāju, Latvijas Televīzijas *Rīta panorāmā* teica Ģirts Ankipāns, kurš ir iepriekš bijis gan valstsvienības hokejists, gan Rīgas *Dinamo* galvenais treneris un ģenerālmenedžeris. Ankipāns sagaida, ka Kivlenieks stāvēs Latvijas vārtos visās atbildīgākajās spēlēs. Lai gan ir labi, ka Latvijai ir daudz spēcīgu vārtu vīru, ir svarīgi uzticēties vienam pirmajam vārtsargam, paskaidroja Ankipāns. Par vērtīgāko spēlētāju jeb MVP Latvijas izlasē pirmajās divās spēlēs Ankipānam nav jautājumu – viņa favorīts ir Kivlenieks.

VĀCA PARAKSTUS, LAI DRĪKSTĒTU KLĀTIENĒ VĒROT PĀ SPĒLES RĪGĀ

Sabiedrības iniciatīvu portālā *Manabalss.lv* pirms čempionāta bija sāka parakstu vākšana par iespēju pret *Covid-19* vakcinētajiem vai slimību pārslimojušajiem iedzīvotājiem klātienē vērot Rīgā gaidāmo pasaules hokeja čempionātu. Kā iniciatīvas pārstāvis norādīts Ēriks Gustavs Tipāns. Viņš uzsvēra, ka pasaules čempionāts hokejā ir ļoti svarīgs notikums Latvijas dzīvē. Tāpat Latvijas sabiedrība ir nogurusi no ilgstošajiem ierobežojumiem un vēlas piedalīties "šajā lielajā, sabiedrību saliedējošajā notikumā, kurš apvieno Latvijā dzīvojošās tautības, dažāda vecuma un visu Latvijas reģionu iedzīvotājus".

TRIBĪNĒS – DAŽI SIMTI VIESU

Pasaules čempionāts Rīgā risinās bez skatītājiem klātienē, tomēr daži simti vietu tribīnēs ir atvēlēti rīkošanā iesaistīto organizāciju viesiem, tostarp Latvijas Hokeja federācijai (LHF), Latvi-

jas Televīzijas *Rīta panorāmā* teica LHF prezidents Aigars Kalvītis. Viņš klāstīja, ka LHF viesu vidū nav hokejam nepiederošu personu. Jau pirms pasaules čempionāta bija zināms, ka katrā spēlē tribīnēs varētu atrasties apmēram 300 personu, sacīja Kalvītis. Iespēja uzaicināt savus viesus tika nodrošināta gan LHF, gan Starptautiskajai Hokeja federācijai (IIHF) un tās mediju partnerim. Noteikts vietu skaits paredzēts arī čempionāta komandām.

PRET ITALIJU AR LIELU NEVEIKSMI ATMIŅĀ

Latvija – Itālija 3:0 (0:0, 1:0, 2:0). 2007. gadā pasaules čempionāts hokejā aizritēja Maskavā, vēl pēc vecās sistēmas – četras apakšgrupas, katrā pa četrām komandām, un neveiksmīgākās komandas cīnās par palikšanu elitē jeb izdzīvošanu. Tieši Itālijas valstsvienība togad bija tā, kas Latvijas hokejistus nostādīja visnotaļ nelabvēlīgā pozīcijā. Pirms tam zaudējums spēlē pret Šveici (1:2), tad "zāģis" no zviedriem (2:8), un trešajā apakšgrupas spēlē nepieklājīgs zaudējums pagarinājumā pret Itāliju (3:4), kā rezultātā Latvija A apakšgrupā palika pēdējā vietā. Toties pēc šī čempionāta italiešiem vairs Latvijas izlasi uzvarēt nav izdevies. 2010. gadā Manheimā uzvara ar 5:2, 2012. gadā Stokholmā – ar 5:0, 2017. gadā Kēlnē ar 2:1, bet 2019. gadā Bratislavā ar 3:0.

Latvijas vienības treneru korpuss

Pirms diviem gadiem Itālijas izlase izšķirošajā spēlē bullīšos pārspēja austriešus (3:2) un nosargāja vietu elites līgā. Komandas galvenais vilcējs bija vārtsargs Andreass Bernards, kurš spēlēja pret Latviju atvairīja 62 no 64 metieniem. Viņa izcilais sniegums gan neglāba italiešus no sausā zaudējuma – 0:3. Šoreiz Latvijas valstsvienības uzbrucējiem nebija jāuztraucas par Bernardu, kurš pēdējās sezonās spēlējis Somijā, Slovākijā un Zviedrijā. Treniņnometnes laikā Itālijas komanda tika konstatētas 15 pozitīvas *Covid-19* analīzes. Pirms došanās uz Rīgu tika pausts, ka pastāv cerība – daži no šiem spēlētājiem varētu tomēr palīdzēt izlasei.

Latvijas vienības vārtus sargāja Ivars Punnenovs. 26 gadus vecajam Ivaram Punnenovam tā bija otrā spēle izlases rindās pasaules čempionātos. Punnenovs meistarsacīkstēs debitēja 2017. gadā, kad izlase ar rezultātu 0:5 piekāpās Krievijas hokejistiem. Pēc četriem ielaistiem vārtiem Punnenovu nomainīja Jānis Kalniņš, abiem vārtsargiem togad pildot Elvja Merzļikina dublieru funkcijas.

Pirmais periods beidzās bez vārtu guvuma. Mazākumā Džeriņš izgāja bīstami pret Facio, bet meta neprecīzi. Ķeniņš komentēja perioda norises: "Vajag vairāk mest uz vārtiem!" Vēlāk uz viņa aicinājumu atbildēja Karsums, trāpot vārtu stabu.

Otrajā puslaikā beidzot izdevās atslēgt pretinieku vārtus. 32. minūtē Renārs Krastenbergs aktīvi nospēlēja Itālijas vienības zonā un izprovocēja pretiniekam kļūdainu piespēli, ripu ieguva Mārtiņš Karsums, kurš ar otro metienu beidzot izvirzīja vadībā Latvijas izlasi – 1:0. 32 minūtē Ronalds Ķeniņš apslidoja vārtus un piespēlēja gar vārtiem Mikam Indrašim, kurš ar pirmo metienu trāpīja pa vārtu stabu. Viņš turpināja cīņu un iedabūja ripu vārtos. Video atkārtojumā izskatījās, ka vārti gūti ar slidu, un tiesneši devās skatīties video atkārtojumu. Vārtus neieskaitīja.

Otrā perioda 32. minūtē Ronalds Ķeniņš apslidoja vārtus un piespēlēja gar vārtiem Mikam Indrašim, kurš ar pirmo metienu trāpīja pa vārtu stabu. Viņš turpināja cīņu un iedabūja ripu vārtos. Video atkārtojumā izskatījās, ka vārti gūti ar slidu, un tiesneši devās skatīties video atkārtojumu. Vārtus neieskaitīja.

Trešais periods mūsējiem bija jāsāk mazākumā, un to izmantoja italieši, izlidzinot rezultātu – 1:1. Itālijas hokejisti vairāku minūšu ātri saspēlēja, un nostādīja Aleksu Petānu, kurš precīzi meta tālajā vārtu augšējā stūrī. Tomēr Latvijas izlases video treneris Pēteris Groms saskatīja, ka italieši neprecīzi iegājuši zonā. Video atkārtojumā apstiprinājās, ka bijusi aizmugure. Latvijas izlase vairāku minūšu laikā izdarīja milzīgu spiedienu uz Itālijas izlases vārtiem, veidojot vienu vārtu gūšanas momentu pēc otra. Tomēr vēlreiz pārspēt Facio neizdevās. Nobeigumā italieši spēlēja ar sešiem laukuma spēlētājiem. Viņi uzvarēja iemetienā un nogādāja ripu vārtu priekšā, taču to momentu neizmantoja. Tad ripu ieguva Latvija, un Dārziņš raidīja ripu tukšos vārtos – 2:0. Itālijas izlase turpināja cīnīties, vēlreiz mainīja vārtsargu pret laukuma spēlētāju, bet vēlreiz tas neatmaksājās. Karsums no neitrālās zonas raidīja ripu tukšos vārtos – 3:0.

DAŽOS VĀRDOS

• Netālu no viesnīcas, kur izmīnātas hokeja pasaules čempionāta izlases, ir izvietoti attiecīgo dalībvalstu karogi. 24. maijā notika bezprecedenta pasākums – Baltkrievijas valsts karogs oficiāli tika nomainīts ar to, ko izmanto Aleksandra Lukašenko režīma opozicionāri. Pasākumā piedalījās arī ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs un Rīgas mērs Mārtiņš Staķis.

P. Karlsons